

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว
จังหวัดยโสธร

จรรยา แสนสิง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดานพลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มกราคม ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว
จังหวัดยโสธร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มกราคม ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

B 16397

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ ของนางจิรภา แสนสิ่ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.จรรุญ บุญธรรม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร.)

..... กรรมการ
(ดร.จรรุญ บุญธรรม)

..... กรรมการ
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

..... กรรมการ
(ดร.จ๋านง กมลศิลป์)

..... กรรมการ
(ดร.กุศล ศรีสารคาม)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวิโร)

วันที่ 26 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2556

5520750532006: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ระบบดูแลนักเรียน

จรรยา แสนสิง: การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร (THE OPERATION OF THE STUDENT HELP AND CARE PROJECT OF KOKNAKO SCHOOL NETWORK OF PATUE DISTRICT, YASOTHON PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: จุฑา บุญธรรม, ประ.ด., อธิภัทร์ ถิ่นแสนดี, ประ.ด., 127 หน้า., ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ประชากร คือ บุคลากรของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จำนวน 10 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน และครูผู้สอนจำนวน 243 คน รวมทั้งสิ้น 259 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

2. ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

5520750532006: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: THE OPERATION OF THE STUDENT

JIRAPA SAENSAING: THE OPERATION OF THE STUDENT HELP AND CARE PROJECT OF KOKNAKO SCHOOL NETWORK OF PATUE DISTRICT, YASOTHON PROVINCE ADVISOR COMMITTEE: CHAROON BOONTUM, Ph.D., THEERAPAT TINSANDEE, Ph.D., 127 P., B.E. 2013.

Two principal objectives of this study were to investigate the existing situation and problems on the operation of the student help and care system the sample was comprised of 259 school Administrators and teachers. Data was collected by a set of questionnaires. The earned data were analyzed to find percentage, mean, and standard deviation.

The research results were found as follows

- 1) The schools perform the student help and care system at the "much" level, ranking in order as follows-individual student acquaintance, student screening, student supports, student transferring, and problem prevention and solution.
- 2) Problems on performance were at the "less" level . The consecutive rank were student screening, individual student acquaintance, student supports, problem prevention and solution, and student transferring.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร " สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก พระราชปริยัติวิมล,ดร รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้เปิดสอน หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสศึกษา จึงขอกราบนำสมการขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.จรูญ บุญธรรม ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ ที่เมตตา เสียสละเวลาเพื่อให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ ประธานกรรมการสอบ ดร.กุศล ศรีสารคาม และ ดร.จำนง กมลศิลป์ กรรมการสอบ ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ขอขอบพระคุณ ดร.ประพิศ โบราณมูล, ผอ.ไมตรี บุญทศ, นายพิศาล คำผิง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่ได้อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยดี และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่านที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด/บรรณารักษ์ ห้องสมุด มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดทุกท่านที่อนุเคราะห์ และให้ความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ให้คำชี้แนะ และบริการด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งให้กับผู้วิจัย คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศเป็นเครื่องแสดงความกตัญญูตเวทิตา เพื่อบูชาแด่ บูรพาจารย์ พระคุณบิดามารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษอบรมสั่งสอน สติปัญญาและคุณธรรมเป็นเครื่องนำสู่ความสำเร็จครั้งนี้

จิรภา แสนสิง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	7
แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	11
การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน.....	13
การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น.....	24
บริบทพื้นที่วิจัย.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43

สารบัญ (ต่อ)

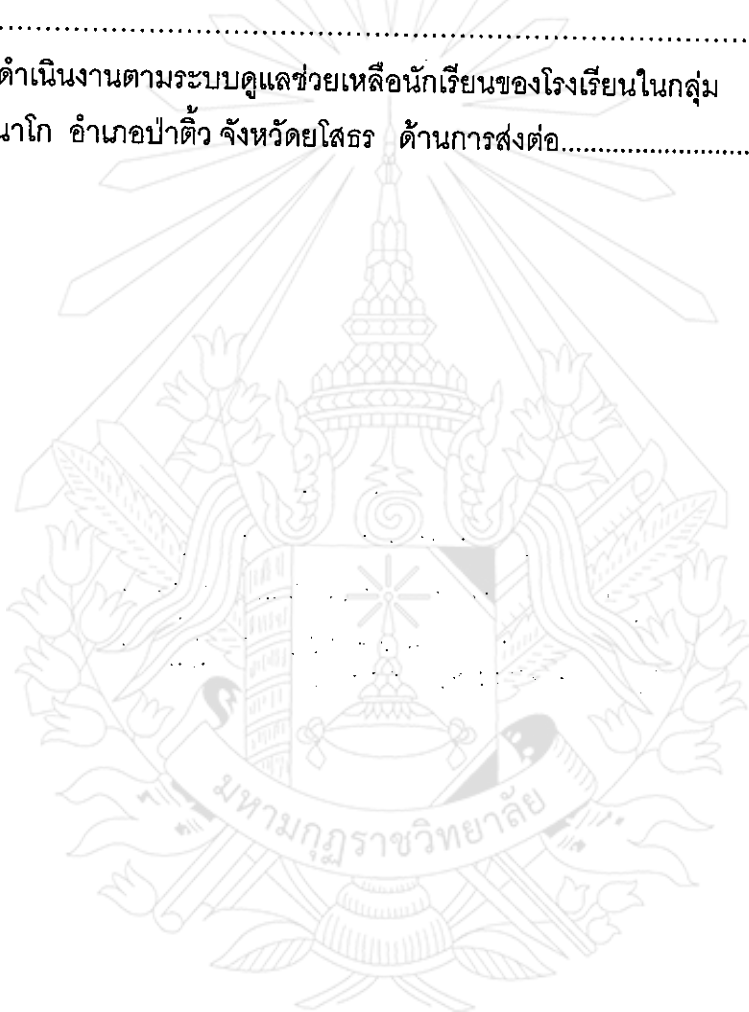
	หน้า
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	92
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	93
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	95
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	99
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม.....	108
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	118
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม.....	121
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน (ในหนึ่งรอบปี ระหว่างมีนาคม-มีนาคม ปีถัดไป).....	14
2	แนวดำเนินการส่งต่อ.....	24
3	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
4	สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวม.....	49
5	สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	50
6	สภาพดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	52
7	สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	54
8	สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา.....	57
9	สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งต่อ.....	60
10	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวม.....	63
11	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	64
12	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	68
14	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา.....	70
15	ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งต่อ.....	73

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภูมิโครงสร้างคณะกรรมการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
2 การประสานงานการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
3 แผนภูมิกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	17
4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับวัฒนธรรมต่างชาติ การแข่งขันระบบเศรษฐกิจเสรีที่ใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วได้เปรียบในการแข่งขัน และประเทศที่ยังขาดการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง ต้องเสียเปรียบ สิ่งนี้สร้างปัญหาให้กับสังคมไทย ทั้งปัญหากระแสวัตถุนิยม วัฒนธรรมการบริโภค คุณธรรมจริยธรรม จิตวิทยาสังคม ความไม่พร้อมของบริบทที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษาของประชากรไทยโดยเฉลี่ยต่ำลง เกิดภาวะทุพโภชนาการและการขาดอาหารในเด็กและเยาวชน แรงงานมีการศึกษาต่ำจึงขาดทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทำให้เกิดอัตราการว่างงานที่สูงมาก ความเสื่อมถอยของศีลธรรม จริยธรรม การละเลยไม่เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย การถูกรอบงำโดยวัฒนธรรมต่างชาติ ปัญหาสังคมต่างๆ เป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องเร่งแก้ปัญหาวิกฤติดังกล่าว ด้วยการพัฒนาให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและเป็นการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพทุกด้าน เพื่อให้คนไทยมีความสุขถ้วนหน้า พึ่งตนเองและก้าวทันโลกโดยยังรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีค่านิยมร่วมต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด เจตคติและกระบวนการทำงานให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารและการจัดการประเทศที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพ คุณภาพ รู้เท่าทันและก้าวทันโลก เลือกรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีภูมิคุ้มกันที่ดีและมีความยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 22) ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีความเจริญรุ่งเรืองมากทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรมและการเกษตร ส่งผลให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายของคนในชนบทเข้ามาอยู่ในเมืองมากขึ้นและหนาแน่นแออัดเป็นพิเศษในกรุงเทพมหานคร ทำให้วิถีชีวิตของคนเปลี่ยนไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในสภาพเช่นนี้ทำให้บุคคลต้องเผชิญกับเหตุการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ และปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, 2553, หน้า 12) จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อบุคคล ทำให้ไม่อาจดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งกลุ่มที่น่าห่วงใยมากที่สุดกลุ่มหนึ่งคือเด็กนักเรียน

ความตอนหนึ่งในพระบรมราชาโฆวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ความว่า "...เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็น ปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติและอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุม ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วย เขาได้มากที่สุดเพราะมีส่วนควบคุมดูแล ใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน ร่องลงมาจากบิดา มารดา..." พระ บรมราชาโฆวาทนี้แสดงให้เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของกระบวนการทางการศึกษาใน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง เป็นคนที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งการพัฒนาคนให้มี คุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 แนวการจัดการ การศึกษาที่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ มาตรา 23 ข้อ (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา รวมทั้งความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียน ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหา ให้คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุกรายวิชาและให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุก ฝ่าย ให้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 32)

ภารกิจดังกล่าวข้างต้นเป็นของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ กำหนดนโยบายในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้มีคุณธรรม จริยธรรม และพึ่งพาตนเองได้ โดยการใช้ยุทธศาสตร์ 10 ประการเป็นหลัก มีหลากหลายรูปแบบหลากหลายวิธีการ รูปแบบหนึ่งที่

มีประสิทธิภาพคือการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูอาจารย์ให้ดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครู อาจารย์มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและชุมชนเชื่อมประสานรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียนและประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไขส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดให้สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียน ทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และได้จัดทำเอกสารและสื่อเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานดังกล่าว ประกอบด้วยเอกสารแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เอกสารการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารคู่มือ วิทยาการเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และวิธีดีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ กรณีตัวอย่างการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษามีความเข้มแข็งเกิดผลดีในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

เนื่องจากกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ตำบลโคกนาโก อ.ป่าติ้ว จังหวัดยโสธร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 เป็นกลุ่มเครือข่ายที่มีโรงเรียนเปิดทำการ สอนตั้งแต่ระดับอนุบาล -ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่นักเรียนที่เรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา บางครั้งมีการ เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ไม่ดี ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการ สอน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร เพื่อที่จะนำ ผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนของผู้วิจัยและโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโกต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธรโดยมีขอบเขตดังนี้

1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จำนวน 10 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน และครูผู้สอนจำนวน 243 คน รวมทั้งสิ้น 259 คน

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า 2547)

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน
4. ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา
5. ด้านการส่งต่อ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ จะทำให้ได้ประโยชน์ต่าง ๆ ดังนี้

1.4.1 เป็นข้อสนเทศในการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4.2 เป็นข้อสนเทศในการกระตุ้นให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาเกิดความสนใจการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาผู้เรียนได้ทันที่

1.4.3 ผลการศึกษาจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำ ข้อมูลไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอื่นต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

1.5.2 นักเรียน หมายถึง ผู้ที่เรียนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

1.5.3 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก หมายถึง สถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธรจำนวน 10 โรงเรียนคือ

1.5.3.1 โรงเรียนบ้านโคกนาโก

1.5.3.2 โรงเรียนบ้านหนองชุม

1.5.3.3 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

1.5.3.4 โรงเรียนบ้านค้ำกลาง

1.5.3.5 โรงเรียนบ้านโคกสุวรรณ

1.5.3.6 โรงเรียนบ้านดงสว่าง

1.5.3.7 โรงเรียนบ้านหนองแ้ง

1.5.3.8 โรงเรียนบ้านนาดี

1.5.3.9 โรงเรียนโคกสะอาดใหม่สามัคคี

1.5.3.10 โรงเรียนบ้านหนองสำโรง

1.5.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมทั้งรองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนที่รับผิดชอบบริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

1.5.5 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการคือ

1.5.5.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหมายถึงการรู้จักนักเรียนด้านต่างๆ ได้แก่ ความสามารถ สุขภาพ ครอบครัวย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครูที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาหรือส่งเสริมพัฒนา รวมทั้งการช่วยเหลือแก้ปัญหาได้ถูกทาง และรวดเร็ว

1.5.5.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนปกติ และกลุ่มนักเรียนที่เสี่ยงหรือมีปัญหา ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการป้องกัน การแก้ไข และการส่งเสริมพัฒนาดำเนินไปอย่างมีทิศทางและมีความชัดเจน

1.5.5.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะร่วมป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพ โดยดำเนินการในเรื่องการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครอง

1.5.5.4 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา หมายถึงการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ การให้การปรึกษาในเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

1.5.5.5 การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1.5.5.5.1 การส่งต่อภายใน คือ ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่นครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง

1.5.5.5.2 การส่งต่อภายนอก คือ ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเรียงลำดับดังนี้

- 2.1 นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.3 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
- 2.4 การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น
- 2.5 บริบทพื้นที่วิจัย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ดังนี้

2.1.1 แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 21) เป็นแผนกลยุทธ์ที่ชี้นำกรอบแนวคิดการดำเนินงานในการพัฒนาการศึกษา ด้านการจัดการมัธยมศึกษา การศึกษาเพื่อคนพิการ การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ระยะ 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ได้บรรจุไว้ในกลยุทธ์แผนงานการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม

ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีวิธีดำเนินการคือ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวทางดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

1) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองไปพร้อมกับการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาการเรียนรู้โดยเน้นด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาษา กีฬาและดนตรี

2) พัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาโดยคำนึงถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการศึกษา อย่างเหมาะสมกับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษา โดยให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นสถานประกอบการ หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้วย

4) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่นฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมมือกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.2 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 10 ประการคือ การรองรับสิทธิและโอกาสทางการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การพิจารณากฎหมายลูกและแนวปฏิบัติ และการสื่อสารเพื่อการปฏิรูปการศึกษายุทธศาสตร์ 10 ข้อนั้นได้ปรากฏเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุทธศาสตร์ที่ 2 และข้อที่ 8 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้

1. สร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเร่งแก้ปัญหา ยาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองวัดและชุมชน

2. ควบคุมและป้องปรามไม่ให้นักเรียนเข้าไปมั่วสุมในสถานบันเทิงและแหล่งเริงรมย์ และให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบสังคม โดยชี้เบาะแสให้แก่ผู้รับผิดชอบ

3. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน สื่อมวลชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความร่วมมือดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในชุมชนและโรงเรียน

4. ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ให้สูงขึ้น

5. พัฒนาระบบการแนะแนวในโรงเรียน ให้พัฒนาครู-อาจารย์และบุคลากร ในโรงเรียน ให้มีความรู้ ทักษะในการให้คำปรึกษา แนะแนวเพื่อส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้และพัฒนาอย่างรอบด้าน

6. ส่งเสริม สนับสนุนการดูแลสุขภาพอนามัยและพัฒนาการกีฬาของนักเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาบุคลากร

พัฒนาครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักสูตรใหม่ และการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างครบวงจร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542) ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 25)

มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 (5) ในการจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งนี้ การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระบัญญัติว่าด้วยการให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 28)

การประกันคุณภาพทางการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการจัดกระบวนการดูแลช่วยเหลือ(การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา) โดยมีวิธีการต่าง ๆ เครื่องมือที่มีขั้นตอนการดำเนินการพร้อมเอกสาร หลักฐานการทำงานของครูที่ปรึกษาในการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง พร้อมบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรูปธรรม ได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงคุณภาพ
- 2) มีโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน
- 3) ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและมีทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
- 5) นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพตามการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

แนวคิดการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การดูแลคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
- 2) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
- 3) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นการประเมินภายในและพร้อมรับการประเมินภายนอก

มาตรฐานการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านปัจจัยคือ ครู ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมที่จะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่

นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งดี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต ด้านผลผลิต คือ นักเรียน ระบุในมาตรฐานที่ 4 มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการด้านกระบวนการ ระบุในมาตรฐานที่ 1 ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ

2.2 แนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสาระสำคัญดังนี้

2.2.1 ความหมายและความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 19)

การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิด

ขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียดการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียน ให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เติบโต งอกงามและบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้น เป็นบทบาทที่ได้ปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการมานานแล้วนับแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

2.2.2 วัตถุประสงค์และประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2.1 เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไป อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

2.2.2.2 เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ สรุปได้ดังนี้

- 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
- 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นได้ด้วยดีและอบอุ่น
- 3) นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
- 4) นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
- 5) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

2.2.3 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.3.1 ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.2.3.2 ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

2.2.3.3 คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

2.2.3.4 ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

2.2.3.5 การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.3 การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน มีการดำเนินงานที่เป็นระบบมีขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

2.3.1 โรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภาระหน้าที่ของโรงเรียน คือ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนทุกคนเพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ มีจิตสำนึกด้าน วิทยาศาสตร์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีศีลธรรมและจริยธรรม มีสุขภาพและพลานามัยสมบูรณ์ ร่าเริง แจ่มใส พึ่งตนเองได้ สามารถทำงานเป็นกลุ่มและหมู่คณะได้ ตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การสงวนรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีความเคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 32)

2.2 แนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่โรงเรียนนั้น มีแผนการดำเนินงานที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ซึ่งปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 รอบปีโดยประมาณ ซึ่งมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังมีรายละเอียดการดำเนินการดังตารางที่ 2.1 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 26)

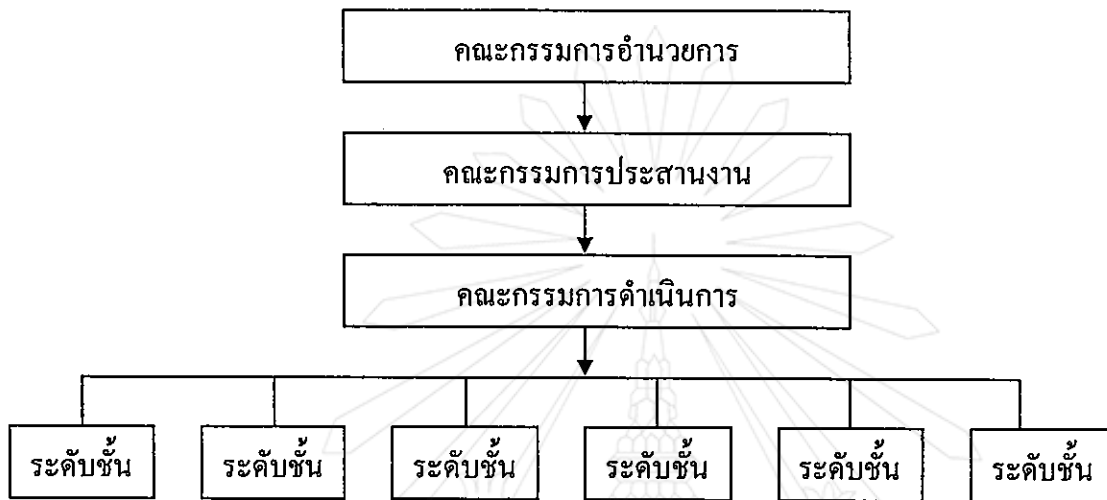
ตารางที่ 1 แผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน (ในหนึ่งรอบปี ระหว่างมีนาคม-มีนาคม ปีถัดไป)

วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลา ประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1.เตรียมการและวางแผนดำเนินงาน กิจกรรมที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการ กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์สภาพความพร้อม พื้นฐาน ของโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติงาน	มีนาคมถึงเมษายน	- ผู้บริหาร - คณะกรรมการ ประสานงาน
2. ปฏิบัติตามแผน กิจกรรมที่ 3 สร้างความตระหนักและความเข้าใจ กับบุคลากร กิจกรรมที่ 4 ดำเนินการตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	พฤษภาคมถึง มีนาคมปีถัดไป	- คณะกรรมการ ประสานงาน - ครูทุกคนใน โรงเรียน
3. กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน กิจกรรมที่ 5 ประเมินเพื่อทบทวน กิจกรรมที่ 6 ประเมินเพื่อพัฒนาและสรุปรายงาน	สิงหาคมและ มกราคม (กิจกรรมที่ 5) กุมภาพันธ์ (กิจกรรมที่ 6)	- คณะกรรมการ ประเมินเพื่อ ทบทวน - คณะกรรมการ อำนวยการและ ประสานงาน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีคณะกรรมการดำเนินงาน ดังแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังภาพที่ 1

โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 1 แผนภูมิโครงสร้างคณะกรรมการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
การประสานการทำงาน

คณะกรรมการทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและแต่ละคณะต้องร่วมมือทำงานกันเป็นทีม ดังภาพที่ 2

ทีมนำ(ประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง)

ทีมทำ
(ประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง)

ทีมประสาน
(ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง)

ภาพที่ 2 การประสานงานการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

2.3.3 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

2.3.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.3.3.2 การคัดกรองนักเรียน

2.3.3.3 การส่งเสริมนักเรียน

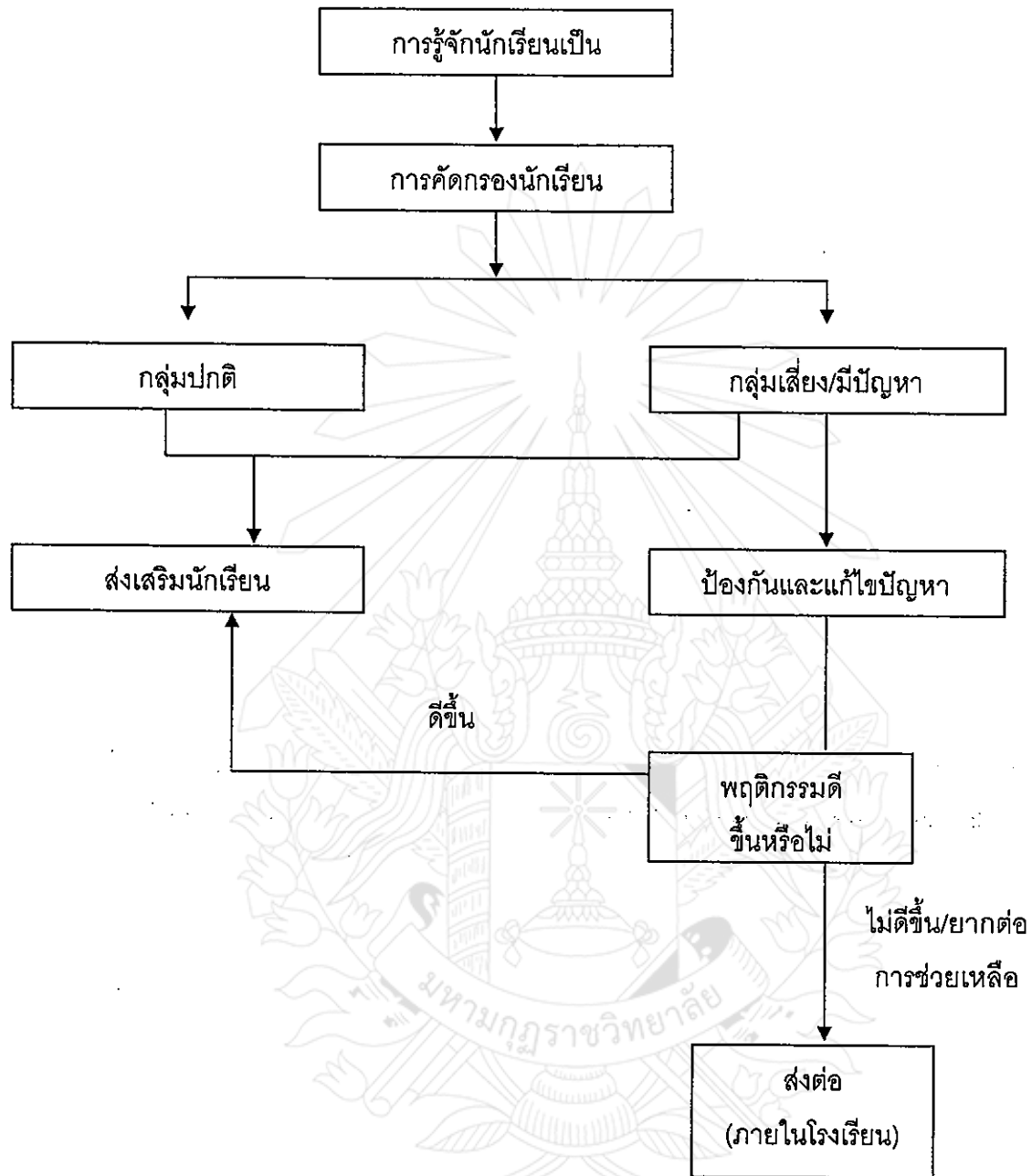
2.3.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.3.3.5 การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานทั้ง 5 ประการแสดงให้เห็นเป็นแผนภูมิได้ดังภาพที่ 3

กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 3 แผนภูมิกระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สุขภาพจิต, กรม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 35)

2.3.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความสำคัญ

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 4 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น
 - 1.1 ด้านการเรียนรู้
 - 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ
2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น
 - 2.1 ด้านร่างกาย
 - 2.2 ด้านจิตใจ – พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว แยกเป็น
 - 3.1 ด้านเศรษฐกิจ
 - 3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน
4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับ การดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญคือ

1. ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครู อื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสม ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปี การศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์พรพนพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและ ความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของ เด็กไทย

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียนสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีก ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2.3.3.2 การคัดกรองนักเรียน

ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญห เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่ความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อ การช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

2.3.3.3 การส่งเสริมนักเรียน

ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
2. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

2.3.3.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ความสำคัญ

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาวะ

งานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและ การเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหามิได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 มีปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและหาวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

- 2.3.3.5 การส่งต่อนักเรียน

ความสำคัญ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการในข้อ 4 นั้นอาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบพบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไข ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาเช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังแผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง ดังต่อไปนี้

แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา

การส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 2 แนวดำเนินการส่งต่อ

แนวทางการส่งต่อนักเรียน	จุดประสงค์
1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน	- เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือ
2. สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาก รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือ นักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบ ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	- เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ ปรึกษาที่ผ่านมา ทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียน
3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ รมณ์ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไป พบครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม	- เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายลด ปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

2.4 การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

การดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาวัยรุ่น ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

2.4.1 ความหมายของวัยรุ่น

มีผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับ "วัยรุ่น" ไว้หลายท่านดังนี้

เฮอร์ลอค (Hurlock) (1949 อ้างใน เพ็ญรัตน์, 2544, หน้า 56) กล่าวถึงวัยรุ่น เป็นระยะที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านร่างกายและจิตใจเป็นช่วงเวลาของการเจริญออกงามการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางด้านประสบการณ์ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ ความเปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็วมักจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ ในระยะแรก จึงดูเหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นพร้อมกันในตัวเด็ก เด็กวัยรุ่นจึงไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อปัญหาเหล่านั้น

สุพัตรา สุภาพ (2545, หน้า 82) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมวัยรุ่น ว่าเป็นวัยที่เริ่มแตกเนื้อหนุ่มสาว (Puberty) จนกระทั่งบรรลุนิติภาวะ ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อความเจริญด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น มีการแปรปรวนทางอารมณ์ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น รัก ชอบอะไรก็รักจนหลง ชอบจนคลั่ง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ถ้าผิดหวังหรือไม่ได้ตั้งใจ จะเสียใจมาก หรือมีเรื่องกระทบกระเทือนเล็กน้อยก็จะหนีออกจากบ้าน บางรายถึงกับแสดงความอาฆาตพยาบาทหรือโต้ตอบอย่างรุนแรง ถึงขนาดยกพวกตีกัน ซึ่งบางครั้งผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ ทำให้เกิดปัญหาในการมีความสัมพันธ์ ต่อกัน

จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์ (2546, หน้า 65) กล่าวถึง วัยรุ่นคือวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็ก และกำลังจะพัฒนาไปสู่ผู้ใหญ่ อายุประมาณ 13-20 ปี อาจกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่มีความสำคัญช่วงหนึ่งในชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็มีผลทำให้วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และประสบปัญหาในการปรับตัว จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากวัยอื่น ๆ

กองบรรณารักษาร ฐานปฏิรูป (2545, หน้า 18-22) ได้กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มในช่วงอายุตั้งแต่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย(12-13 ปี) จนอายุที่เด็กสามารถมีงานทำซึ่งในแต่ละสังคมจะสิ้นสุดระยะอายุไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปวัยรุ่นจะสิ้นสุดระยะอายุประมาณ 20 ปี วัยรุ่น เป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงกลุ่มของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ทำให้เด็กต้องปรับตัว ซึ่งการปรับตัวนำมาซึ่งความวิตกกังวล ความเครียดของอารมณ์ ความโกรธ ฯลฯ นักจิตวิทยา Stangley Hall เรียกระยะวัยรุ่นว่าเป็นวัยพายุแคะ (Storm and stress) นั่นก็คือ เด็กวัยรุ่นจะไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์ มีความขวัญผวาของอารมณ์ และอารมณ์ก็มักจะเป็นอารมณ์ที่รุนแรง มีความกดดันสูง และในสายตาของคนโดยทั่วไปก็เรียกว่า วัยรุ่น เป็นวัยของปัญหาวัยอลวนวัยรุ่น เพราะฉะนั้นวัยรุ่นจึงจัดเป็นวัยหนึ่งที่บุคคลในสังคมให้ความสนใจและคิดว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมส่วนหนึ่งของสังคม

สุชา จันทน์เอม (2544, หน้า 68) กล่าวถึง วัยรุ่นไว้ว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่าง ๆ เป็นไปอย่างรุนแรงปราศจากความยั้งคิด ชอบทำอะไรตามใจหรือตามความนึกคิดของตน ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่

เพื่อนฝูง โดยพยายามทำอะไรให้คล้าย ๆ กัน เลียนแบบตามกัน จึงมีวัยรุ่นเป็นจำนวนมากไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ได้ตกเป็นทาสของยาเสพติด

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่เริ่มตั้งแต่อายุ 12-20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วหรือที่เรียกว่าพายุแคมนี่ ส่งผลต่อการปรับตัว ความวิตกกังวล ความเครียดทางอารมณ์ ทำให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาโดยไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง

2.4.2 พฤติกรรมวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ง่ายมากที่สุด พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นมีตั้งแต่ความเบี่ยงเบนระดับน้อย ๆ เช่น ดื้อรั้น ก้าวร้าว จนกระทั่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนระดับสูง เช่น การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

นักจิตวิทยาสรุปพฤติกรรมวัยรุ่นเนื่องมาจากความต้องการ 3 ประการได้แก่ (สุชา จันทน์เอม, 2548, หน้า 70)

1. ความต้องการทางกาย หรือความต้องการทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น ความต้องการอาหารเพื่อบรรเทาความหิวกระหาย ความต้องการขับถ่ายของเสีย แต่ถ้าเขาไม่ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้ได้สิ่งที่ยังขาดอยู่
2. ความต้องการทางสังคม เพราะว่ามันมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคม แต่ละอย่างเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ
3. ความต้องการทางใจ เป็นความต้องการที่เกิดความมั่นใจว่าตนจะมีชีวิตอยู่รอดได้แล้ว ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดหรือเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การต้องการความรักความมั่นคงปลอดภัย ความยกย่องนับถือ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง

2.4.3 ความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการด้านอารมณ์ ความต้องการทางกาย และความต้องการทางสังคมแตกต่างกันไปจากเด็กเล็กและผู้ใหญ่ ความต้องการที่สำคัญดังที่ จีวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2547) กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอยากถู้อากเห็น
2. ความต้องการความรัก
3. ความต้องการความปลอดภัย
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม
5. ความต้องการได้รับอิสระ

6. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง

7. ความต้องการปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ

ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่สังคมยอมรับหรือไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับ

2.4.4 ความสนใจของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจะมีมากโดยเฉพาะกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อนที่เป็นการสร้างประสบการณ์และบังเกิดผลดีด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2547, หน้า 92) ได้กล่าวถึงความสนใจของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. สนใจเรื่องสุขภาพ
2. สนใจเรื่องเพศ
3. สนใจการเลือกอาชีพ
4. สนใจสันตนาการ
5. สนใจค้นคว้า
6. สนใจสร้างนิสัยการเรียนดี
7. สนใจเรื่องคุณสมบัติส่วนตัว
8. สนใจเรื่องปรัชญาชีวิต

จากลักษณะความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นระยะของการมีสภาพหลักการเหตุผล เขาต้องการให้ผู้ใหญ่มีหลักการเช่นเดียวกับเขาในบางครั้งความคิด ความปรารถนาที่จะให้ผู้ที่ยุติรักและสนใจ เป็นเช่นที่เขาปรารถนา วัยรุ่นจะแสดงออกในลักษณะก้าวร้าว ดึงดัน ประชดประชันต่าง ๆ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่น วัยรุ่นต้องการอยู่ในครอบครัวอบอุ่น รักปรองดองกัน ถ้าพ่อแม่มีปากเสียงกันจะเห็นว่าวัยรุ่นจะมีปฏิกิริยาความรู้สึกได้ตอบรุนแรง เป็นการแสดงให้เห็นถึงการถูกขัดขวางความคิด ปรารถนาของวัยรุ่น ชัดใจและแสดงปฏิกิริยาต่อต้าน ถ้าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ ใช้การบีบบังคับโดยไร้เหตุผล ยิ่งทำให้วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจมากขึ้น จึงแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมา เช่น หนีไปมั่วสุมกับเพื่อน ชอบเที่ยวไม่ยอมกลับบ้าน ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

2.4.5 พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นจะมาจาก 6 ปัจจัยดังที่ ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม (2547, หน้า 75) กล่าวไว้ดังนี้

1. เกิดจากตัวเด็กเอง คือ สภาพทางร่างกายและปัญหาส่วนตัว อาจจะมาจกสาเหตุ ดังนี้

- 1.1 อาหาร การขาดอาหาร ได้อาหารไม่เพียงพอ
- 1.2 ปัญหาโรคทางกายเฉพาะตัว
- 1.3 ความพิการหรือความบกพร่องของบุคลิกภาพ
- 1.4 เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการทางบุคลิกภาพ มีวุฒิภาวะต่ำ มีปัญหาทาง ด้านการ

ปรับตัว

- 1.5 ความกดดันและผิตปกติของอารมณ์เพศ

2. เกิดจากความบีบคั้นทางใจ นับจากสภาพแวดล้อมใกล้ชิด คือ ครอบครัวและภาวะสังคมรอบตัวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1 สภาพครอบครัวยุ่งเหยิง พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน
- 2.2 ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน เด็กไม่อาจหาที่พึ่งยึดเป็นแบบแผนได้
- 2.3 ความบีบคั้นที่ได้รับมีมากมาย นับจากพ่อแม่ไม่มีเวลาสนใจ เอาใจใส่ลูกเด็ก

ว่าเหว่

3. สภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ เช่น สภาพที่ตั้งของบ้าน โรงเรียน เด็กขาดตัวอย่างและการชักนำไปในทางเสื่อมเสียเป็นส่วนใหญ่

4. กลุ่มเพื่อน การทำตามค่านิยมกลุ่มในทางที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดของวัยรุ่นได้มาก

5. สภาพเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวและชุมชนที่ทรุดโทรม เป็นเหตุใหญ่ที่สุดของคดีอาชญากรวัยรุ่น

6. สื่อมวลชน หนังสือต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายมากมายไม่ได้รับการควบคุมอย่างจริงจัง

สาเหตุการทำความผิดของเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาดูเรื่องราวและสาเหตุอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปในทุก ๆ ด้าน ด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของเยาวชนแต่ละ คนและ พัฒนาการในทุก ๆ ด้าน จึงจะสรุปและหาแนวทางแก้ไข และป้องกันให้เหมาะสมกับการกระทำผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทุกองค์กรนับแต่ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน

2.3.5 ปัญหาประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่น

นักเรียนแต่ละคนที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในสังคมในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อม และบุคลิกภาพของนักเรียนที่แตกต่างกัน อาจนำไปสู่ปัญหา หรือทำให้เกิดการปรับตัวที่ผิดแผกจากการยอมรับของสังคมได้ นักเรียนวัยรุ่นที่ก่อคดีในห้องเรียนที่จะกล่าวถึงนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดเบื้องต้นทางด้านพฤติกรรม ซึ่งไม่เป็นผลรุนแรงต่อการจะต้องโทษทางอาญามีดังนี้

1. ปัญหาทางการเรียน มีดังนี้

1.1 ความไม่เข้าใจบทเรียนของนักเรียน

1.2 วางแผนการเลือกสาขาวิชาที่จะเรียนให้เหมาะสมกับสติปัญญาและความถนัด

ของเด็ก

1.3 ปัญหาทางด้านส่วนตัว พฤติกรรมที่แสดงออกที่เป็นปัญหา มีดังนี้

1. ความผิดปกติทางนิสัย

2. การมีนิสัยสะเพร่า

1.4 มีความไม่ซื่อสัตย์ ทำการทุจริต ลักขโมย

2. ปัญหาการบีบคั้นทางจิตใจ อันเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ มีดังนี้

2.1 ลักษณะอาการทางด้านประสาท

2.2 อาการเฉื่อยชา เหม่อลอย

2.3 อาการช่างกังวล

2.4 ลักษณะความไม่มั่นใจด้วยการย้ำคิด

2.5 อาการย้ำทำ

3. ปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ

3.1 ความกังวลเรื่องบุคลิกลักษณะของตน

3.2 การแสดงความเป็นคนที่ยอาย ไม่กล้าแสดงออก

3.3 การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัย

3.4 การแสดงพฤติกรรมไม่สมกับเพศหรือที่เรียกว่า กะเทย

2.6.7 การแก้ไขปัญหายัยรุ่น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2549, หน้า 101) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างบุคคล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ผู้มารับคำปรึกษา เพื่อให้บุคคลที่มารับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่นำมาปรึกษา สามารถใช้พลังปัญญาและความสามารถของตนเองในการตัดสินใจ ตกลงที่จะเลือกจะทำอย่างหนึ่งอย่างใดในวิถีทางที่เหมาะสมที่เขาปรารถนา ในที่สุดบุคคลที่มาขอรับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

ผกา สัตยธรรม (2545, หน้า 45) กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีนั้นเป็นการกระทำที่ควบคู่ไปกับการป้องกันไม่ให้เกิดสุขภาพจิตเสีย หรือสุขภาพจิตไม่ดี การส่งเสริม

สุขภาพจิตของเด็กนั้น มีผู้เกี่ยวข้องอยู่ด้วย คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บิดามารดาควรส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายดี เพราะผู้ที่จะมีสุขภาพจิตดีได้ต้องอาศัยการมีสุขภาพกายดีเป็นเบื้องต้น ซึ่งตรงกับคำกล่าวที่ว่าสุขภาพจิตที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ การไม่ปล่อยให้เด็กอดอยากขาดอาหาร เป็นต้น ทางโรงเรียนก็ควรช่วยจัดรายการอาหารกลางวันสำหรับเด็กที่ไม่มีอาหารรับประทานด้วย

2. บิดา มารดา ครูอาจารย์ ควรฝึกให้เด็กมีอารมณ์เย็น อารมณ์ดีเป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความแจ่มใสไร้เงาเบื่อกับาน เมื่อเด็กมีอารมณ์ฉุนเฉียว ควรอธิบายให้เข้าใจถึงความไม่ดีของความโกรธ เพราะเป็นการเกิดโทษแก่ตนเอง เช่น อาจทำให้หัวใจเต้นแรง ควบคุมสติไม่อยู่ เกิดความทุกข์แก่ตนฝ่ายเดียว

3. ฝึกให้เด็กรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านต่าง ๆ เช่น รู้จักนิสัยของตนเอง รู้จักพิจารณาตนเองว่ามีข้อดีข้อเสียที่จะต้องแก้ไขอย่างไร อาจเขียนข้อดี ข้อเสีย ข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขให้มีนิสัยดีขึ้น และปฏิบัติในสิ่งที่ดีขึ้นต่อไป

ทศพร ประเสริฐสุข (2544, หน้า 34) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กสรุปได้ว่า ปัญหาของเด็กในโรงเรียนมีตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยไปจนถึงปัญหาใหญ่ ๆ เด็กที่มีปัญหาหรือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ส่งเสียงดังขณะที่ครูสอน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย บางพฤติกรรมอาจก่ออันตรายแก่เพื่อนร่วมชั้นและต่อตัวนักเรียนเอง เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ก่อวุ่นวายเรียน จนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก เป็นต้น บางลักษณะอาจเป็นพฤติกรรมทางด้านการถดถอย หลีกหนีจากความจริง เพื่อฝันหรือเชื่องซึม เป็นต้น

ในทางจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมทุกชนิดย่อมมีสาเหตุเมื่อครูพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อาจวิเคราะห์ได้จากสาเหตุที่เกิดดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย ได้แก่ ความไม่ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของอวัยวะ เช่น พิกการตา บอด ขาด้วน ผอมเกินไป อ้วนเกินไป

2. พัฒนาการทางสังคม ได้แก่ สังคมในครอบครัว สังคมรอบๆ ตัว เพื่อน ๆ เพื่อนบ้าน ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกหรือครอบครัวที่อบอุ่น จะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก

3. พัฒนาการทางจิตใจ ได้แก่ สะเทือนใจอย่างรุนแรงเนื่องจากพ่อแม่ตายตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว หน้าตาซีเหว มีแผลเป็นชัดเจน เกิดในครอบครัวที่

ต่ำด้วย ครอบครัวยากจนถูกบีบคั้นมาก พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจ เป็นต้น เด็กที่มีพัฒนาการทางจิตใจดี สุขภาพจิตก็จะดี มองคนในแง่ดี เป็นคนรักคนอื่น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด

บทสรุป เมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาในโรงเรียนสิ่งแรกที่ควรคำนึงถึง คือ พฤติกรรมทุกชนิดต้องมีสาเหตุ ทางที่ดีแล้วควรหาพฤติกรรมนั้นเกิดมาจากสาเหตุใด โดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เมื่อทราบสาเหตุแล้วอาจจะใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา การปรับพฤติกรรม ฯลฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กลดการกระทำที่เป็นปัญหาลง

เบญจพร ปัญญา ยง (อ้างใน กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 13) กล่าวถึงการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน สรุปได้ว่า ปัญหาทางจิตเวชในเด็กพบประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั่วไป เด็กบางคนเท่านั้นที่ต้องการประเมินสภาพจิตและรักษาในคลินิก แต่โดยส่วนใหญ่พ่อแม่และครูแนะแนวสามารถให้การช่วยเหลือได้ โดยให้คำแนะนำในระยะเริ่มแรกก่อนเกิดปัญหารุนแรง หลังจากมีโปรแกรมการเฝ้าระวังโรคทางจิตเวชที่ดี ทำให้พบปัญหาสุขภาพจิตในเด็กจำนวนมากขึ้น การช่วยเหลือจะได้ผลดี ถ้าทีมผู้รักษามีความตั้งใจในการช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่เด็กและพ่อแม่ เมื่อครูประจำชั้นพบเด็กที่มีปัญหาควรทำความตกลงและวางแผนร่วมกับพ่อแม่ จากนั้นแนะนำเข้าโปรแกรมเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต ควรหลีกเลี่ยงที่จะระบุว่าเด็กมีปัญหา ถ้าปัญหานั้นยังไม่รุนแรงและมีอาการช่วงสั้น ๆ ครูและครูแนะแนวที่ผ่านการฝึกอบรมหรือการอบรมทางสุขภาพจิตสามารถให้การช่วยเหลือเบื้องต้นได้ และถ้าหากยังไม่ได้ผลจึงส่งต่อเพื่อพบจิตแพทย์เด็กต่อไป

ศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(อ้างใน กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 20) ได้ระบุว่าปัจจุบันมีเด็กไทยติดยาบ้าถึง 6 แสนคน และได้ศึกษาวิจัยเจาะลึกพฤติกรรมเด็กเที่ยว เด็กเสพยาและเด็กขายบริการที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก พบว่าเด็กเหล่านี้มีปัญหาคความไม่มั่นคงทางด้านอารมณ์และจิตใจ จนกระทั่งได้รับการเรียกขานว่าเป็น "เด็กไทยพันธุ์ใหม่" นอกจากนี้ยังมีเด็กอาชีวะ ยกพวกตีกันและทำร้ายนักเรียนต่างสถาบันเกิดขึ้นเป็นประจำแล้วซ้ำเล่า ปრაกฏการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนไทยจำนวนมากน้อยกำลังประสบภาวะปัญหาด้าน "อีคิว" ตกต่ำอย่างรุนแรงและไร้ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ ในการพัฒนาอีคิวนั้นโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนอย่างน้อย 9-12 ปี เป็นช่วงอายุที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทักษะทางด้านอีคิว

การพัฒนาอ็ควให้แกเด็กนักเรียนสามารถบูรณาการได้ในแทบทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น โดยครูอาจจะต้องเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนอาทิ สุขศึกษา สอนให้เด็กรู้จักตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ภาษาไทยภาษาอังกฤษ ฝึกการพูดและเขียนที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกวิทยาศาสตร์ ให้เด็กแบ่งกลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อนเรียนรู้ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและการแบ่งปัน ประวัติศาสตร์เลือกตัวละคร ในประวัติศาสตร์ที่มีบุคลิกต่างๆ กันทั้งที่มีอ็ควดีและอ็ควต่ำ ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเหล่านั้น เป็นต้น นอกจากการบูรณาการแล้วยังสามารถจัดค่ายนอกสถานที่เพื่อฝึกทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความมีน้ำใจ และการสร้างเสริมระเบียบ

วินัยดังที่ได้มีหน่วยงานบางแห่งในขณะนี้ จัดกิจกรรมค่ายเด็กอาชีวะและค่ายเด็กติดยาเสพติดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหา และสร้างค่านิยมใหม่ในทางบวกให้แก่เด็ก

จากเอกสารข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะเลือกทิศทางเดินของตนเอง ถ้าวัยรุ่นได้รับการเลี้ยงดูในวัยเด็กเป็นอย่างดี เขาจะก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่ด้วยความมั่นคง แต่ถ้าพ่อแม่เลี้ยงดูเขาไม่ดี เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยจากพ่อแม่ และถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดีอีกด้วยแล้ว โอกาสที่เด็กจะสร้างปัญหาให้แก่สังคมย่อมมีมาก ซึ่งอาจจะเป็เพราะเด็กขาดประสบการณ์หรือขาดความยั้งคิดตามลักษณะของวัยรุ่นที่เรียกว่าวัยพายุบุแคม ดังนั้นสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องหันมาให้ความสนใจวัยรุ่นกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ ครอบครัว พ่อแม่ต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ปรับปรุงสภาพครอบครัวให้น่าอยู่อาศัย สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างมีคุณภาพ ในขณะที่โรงเรียนก็ต้องมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นกว่าการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว คือต้องมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ สร้างทักษะทางสังคมและความสามารถในการปรับตัวให้กับวัยรุ่น เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

2.5 บริบทพื้นที่วิจัย

2.5.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก

กลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ตำบลโคกนาโก อ.ป่าดิว จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียน 10 โรงเรียนดังนี้

2.5.1.1 โรงเรียนบ้านโคกนาโก

2.5.1.2 โรงเรียนบ้านหนองชุม

2.5.1.3 โรงเรียนบ้านโคกกลาง

- 2.5.1.4 โรงเรียนบ้านค้ำกลาง
- 2.5.1.5 โรงเรียนบ้านโคกสุวรรณ
- 2.5.1.6 โรงเรียนบ้านดงสว่าง
- 2.5.1.7 โรงเรียนบ้านหนองแซ่
- 2.5.1.8 โรงเรียนบ้านนาดี
- 2.5.1.9 โรงเรียนโคกสะอาดใหม่สามัคคี
- 2.5.1.10 โรงเรียนบ้านหนองลำโรง

2.5.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เนื่องจากกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ตำบลโคกนาโก อ.ป่าดิว จังหวัดยโสธร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 เป็นกลุ่มเครือข่ายที่มีโรงเรียนเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล -ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ นักเรียนที่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จะมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา บางครั้งมีการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ไม่ดี ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอน จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.6.1.งานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด ยาบ้าและการให้ความช่วยเหลือ

กรมพลศึกษา (2545, หน้า 81) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทยและความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลิกใช้สารเสพติดโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีประสบการณ์ในการใช้สารเสพติดซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,102 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนเป็นเขตที่พักอาศัยร้านค้า ตลาดนักเรียนมีความสนใจการเรียนระดับปานกลาง ความสัมพันธ์กับทางโรงเรียนนั้นครูเคร่งครัดเรื่องระเบียบวินัยมากโรงเรียนเข้มงวด เรื่องการเรียนการสอนมาก ในด้านกลุ่มเพื่อนพบว่ามีความสัมพันธ์กันดี ได้รับความอบอุ่นดี บิดามารดามีเหตุผล ด้านตัวนักเรียนมากกว่าครึ่งเคยแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีประสบการณ์ในการสูบบุหรี่และดื่มสุราเบียร์มากที่สุด สารเสพติดที่ใช้ครั้งแรกคือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สารระเหย มอร์ฟีน และบุหรี่โดยมี

สาเหตุของการใช้คือ อยากรทดลอง บรรเทาอาการป่วยทางร่างกายและเพื่อนชวนส่วนความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเลิกใช้สารเสพติดนั้น นักเรียนคิดว่าสามารถรักษาให้หายขาดได้โดยการบำบัดรักษาและกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลิกใช้สารเสพติดมากที่สุดคือบิดามารดา

สุมาลี สังข์ศรี และคณะ (กรมสุขภาพจิต, 2544, หน้า 125) ได้ศึกษาวิจัยการประเมินผลแผนป้องกันยาเสพติด พ.ศ.2545-2549 ระยะที่ 9 เรื่อง การสำรวจความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติดของกลุ่มเยาวชน ในสถานศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษาและประชากรวัยแรงงานพบว่า ในการพิจารณาแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อต้านยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมาก มีแนวโน้มที่จะมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดมากด้วย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่มมัธยมศึกษาชั้น นักเรียนยังมีเจตคติต่อต้านยาเสพติดไม่สูงนักและต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างระดับประถมศึกษา อาชีวศึกษา เยาวชนนอกสถานศึกษาและประชากรวัยแรงงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มวัยรุ่นที่กำลังอยากรู้อยากลอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจและรณรงค์ให้มากขึ้นด้วย

ปัจฉิมา พิตรสาธ (2546, หน้า 96) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหา การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โรงเรียนละ 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 319 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมีกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดและมีการแนะแนวเกี่ยวกับปัญหาเสพติดแก่นักเรียนนอกจากนี้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน มีปัญหาระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด การวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เด็กติดยาเสพติด และการรับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์

ประดิษฐ์ สัราญพัฒน์ (2547, หน้า 52) ได้ศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน

มัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พบว่าไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัญหาการดำเนินการพบว่าอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีปัญหาในการดำเนินการแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่

มาลัย บึงสว่าง (2547, หน้า 73) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำแผนป้องกันยาเสพติดโดยบรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษร คือให้นักเรียนตระหนัก รู้จักโทษและพิษภัยของยาเสพติด การกำหนดนโยบายซึ่งส่วนใหญ่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร คือป้องกันไม่ให้มีสารเสพติดในโรงเรียน การกำหนดนโยบาย โครงการกิจกรรมยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแต่งตั้งให้คณะกรรมการรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การจัดองค์การ กำหนดให้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติด การใช้สิทธิพลหรือการจูงใจโรงเรียนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายของการป้องกันยาเสพติดแก่บุคลากร โดยการแจ้งให้ทราบในที่ประชุม การสร้างทัศนคติ ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ดีในการทำงาน และส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา โรงเรียนมีการประสานงานภายในอย่างไม่เป็นทางการด้วยวาจา และประสานงานภายนอกกับสถานีตำรวจเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำสำหรับการประเมินผล โรงเรียนมีหัวหน้างานยาเสพติดรับผิดชอบ ดำเนินการประเมินโดยใช้แบบสอบถามทุก 3 เดือน จากผลการประเมินปรากฏว่า สถิตินักเรียนที่ใช้ยาเสพติดน้อยลง

จิรพรรณ อุดมลาภ และคณะ (2547, หน้า 35) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา พบว่า โรงเรียนทุกขนาดที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนและนอกชุมชนมีสภาพปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้เป็นเพราะทุกโรงเรียนต่างก็ปฏิบัติตามนโยบายด้านการป้องกันสารเสพติดของนักเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการในโครงการโรงเรียนสีขาว และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาจึงทำให้ปัญหาไม่แตกต่างกัน

ปรีชา วิหคโต (2547, หน้า 61-66) ได้ศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โดยศึกษาจากนักเรียนระดับประถมศึกษาทั่วประเทศ ทุกสังกัดสถานศึกษา เป็น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2,506 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,907 คน ผลการศึกษาสรุปเป็นดังนี้

1. สถานการณ์การใช้ยาเสพติดของนักเรียน พบว่ายาเสพติดที่ใช้กันมาก คือ แอลกอฮอล์ สารระเหย และบุหรี่ ส่วนยาเสพติดประเภทอื่นนักเรียนใช้น้อยมากที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากยาเสพติดประเภทนี้หาได้ง่าย ราคาไม่สูง ใช้ง่ายและกฎหมายไม่ลงโทษ นักเรียนชายใช้ยาเสพติดมากกว่า นักเรียนหญิง เนื่องจากเด็กผู้ชายจะรับเอาแบบแผนของพ่อ พ่อมักจะสูบบุหรี่หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่าแม่ รูปแบบการใช้ยาเสพติดของนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นการทดลองใช้ครั้งเดียวแล้วเลิก อาจเป็นเพราะธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ อยากรู้ อยากรอง อยากรส

2. ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดกลุ่มที่ซื้อได้โดยไม่ผิดกฎหมายจากของจริงมากที่สุด แต่ยาเสพติดกลุ่มที่ผิดกฎหมายนักเรียนรับรู้จากสื่อมวลชน ส่วนเจตคติที่เกี่ยวกับยาเสพติดนั้นพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกรังเกียจเล็กน้อยต่อผู้สูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และรู้สึกรังเกียจมากต่อผู้ขายยาบ้าเฮโรอีน สารระเหยและกัญชา

3. ปัจจัยที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติด พบว่า ด้านครอบครัว ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ได้แก่ ความกลมเกลียวของสมาชิกในครอบครัวและการศึกษาของบิดามารดา ความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อ แม่ ลูก การได้รับความอบอุ่น ความเข้าใจการยอมรับความเพียงธรรมชาติ ความสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ด้านตัวนักเรียน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดพบว่าจำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) ความพอใจในฐานะการเงินของครอบครัว การได้รับความรักความอบอุ่น 2) ปฏิบัติตามแบบพวกมากลากไป การตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้ง วิธีปฏิบัติตนเมื่อถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม 3) กิจกรรมที่ชอบทำระหว่างหยุดพัก หลังเลิกเรียนและในวันหยุด ทั้ง 3 กลุ่มนี้ ทำให้นักเรียนมีความมั่นคงทางจิตใจ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และนักเรียนตัดสินใจหลีกเลี่ยงไม่ใช้ยาเสพติด ด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน คือการมีเพื่อนสนิท การชักชวนชักนำของเพื่อนในทางที่ไม่เหมาะสม การถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ความใกล้ชิดกับคนที่ใช้ยาเสพติด บุคคลที่ไว้วางใจมากที่สุดและปรึกษาเมื่อมีปัญหาบุคคลที่ให้ความรักความอบอุ่นมากที่สุด ซึ่งการวิจัยพบว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของนักเรียนข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเพื่อน โดยจัดเป็นโครงการ “เพื่อนช่วยเพื่อน” เพื่อให้บุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือและชักนำไปในทางที่ดีและที่เหมาะสมแก่นักเรียน

2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ใช้ยาเสพติดหรือกลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม การพานักเรียนที่ติดยาเสพติดไปรับการรักษา

3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของครอบครัว โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บิดามารดาเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานในครอบครัว

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดควรร่วมกันเสริมสร้างความรู้และพิชิตภัยของยาเสพติดผ่านสื่อทุกประเภท โดยเฉพาะโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคล

สุรเดช รอดจินดา (2547, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาของจังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในจังหวัดพะเยา โดยใช้แบบสำรวจรายการกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรมอาชีวศึกษา จำนวน 287 คน ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาของจังหวัดพะเยาด้านการป้องกันสารเสพติดได้แก่ สถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดแก่นักเรียนโดยวิธีการสอดแทรกเนื้อหาความรู้ในวิชาต่าง ๆ หรืออาจเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ ด้านการป้องปรามสารเสพติดได้แก่ สถานศึกษาควรตรวจปัสสาวะแก่นักเรียนเพื่อหาสารเสพติดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพได้แก่ สถานศึกษาควรใช้จิตวิทยาและหลักธรรมในการบำบัดรักษาแก่ผู้ติดสารเสพติด

จิรภา ชูดำ (2548, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษาในจังหวัดระยอง เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษาในจังหวัดระยอง โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ และนักเรียนรวมทั้งสิ้น 867 คน ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษาในจังหวัดระยองตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ได้แก่ ควรมีการวางแผนร่วมกันหลายฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีกีฬาและชมรมต่อต้านสารเสพติด

ติดอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประสานงานระหว่างสถานศึกษา ตำรวจและผู้ปกครองอย่างจริงจัง ควรสรุปการประเมินผลแก้ไขปัญหามาเป็นรายเดือนแล้วแจ้งให้ทุกคนรับทราบและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง สำหรับความคิดเห็นของนักเรียน ได้แก่ ตรวจสอบผู้ติดยาเสพติดและบำบัดรักษาฟื้นฟู ดำเนินการจัดการปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด สร้างเสริมกิจกรรมวิชาการและรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติด ควบคุม สอดส่อง ดูแลพฤติกรรมนักเรียนและควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยสอดส่องดูแลเด็กในปกครองอย่างใกล้ชิด

สวาท นาทอง (2548, หน้าบทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดขอนแก่น เพื่อสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติด โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จำนวน 46 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติด คือขอให้โรงเรียนดำเนินการอย่างจริงจังตามแนวทางของการแก้ปัญหาเชิงระบบ ควรเน้นกิจกรรมการศึกษานโยบาย แนวปฏิบัติ มาตรการ โครงการของหน่วยงานต้นสังกัด มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ กำหนดกิจกรรมทางเลือกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด ให้ความสำคัญกิจกรรมเกี่ยวกับการทัศนศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดเป็นพิเศษ

พรทิพย์ ฉัตรชูเกียรติกุล (2548, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการเปรียบเทียบการจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการป้องกัน ด้านการป้องปรามด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพพบว่าการจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนและการให้ความช่วยเหลือ

มานิดา ทองทวี (2543, หน้า 49) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มและรายบุคคลที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชลบุรี "สุขบท" จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาปรากฏว่า หลังจากให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและแบบกลุ่มแล้วนักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับคำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อำเภอ เพ็ญ (2544, หน้า 68) ได้ศึกษาผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขในการลดพฤติกรรม ที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน เป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน จากคำรายงานของอาจารย์ผู้สอน และจากการสังเกตของผู้สังเกตและผู้ช่วยผู้สังเกต การวิจัยนี้แบ่งเป็น 4 ระยะ ใช้การทดสอบแบบ Reversal หรือ ABAB โดย A คือระยะเส้นฐาน และ B คือระยะที่ใช้สัญญาเงื่อนไข ซึ่งสัญญาเงื่อนไขประกอบด้วยผลกรรมที่เป็นการเสริมแรง การลงโทษและรางวัลพิเศษ การทดลองทั้ง 4 ระยะใช้เวลาทั้งหมด 8 สัปดาห์ โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ บันทึกพฤติกรรมสัปดาห์ละ 5 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน วันละ 30 นาที ผลการทดลองพบว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สองได้

วนิดา พุ่มอยู่ (2545, หน้า 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ว่าการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนด้านการแนะแนวสุขภาพตามสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับดี คือ การจัดให้มีการแนะแนวสุขภาพขึ้นในโรงเรียน การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรืออภิปรายเกี่ยวกับการระวังรักษาสุขภาพ การติดตามผลของการให้คำแนะนำหรือการส่งไปรับบริการสุขภาพ และอยู่ในระดับพอใช้คือการสำรวจสภาพของสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนทั่วไปที่มีผลต่อสุขภาพของนักเรียนทั้งกายและจิต การจัดให้มีการแนะแนวสุขภาพเป็นกลุ่มเพื่อแนะวิธีการแก้ปัญหาและทดลองปฏิบัติแต่ผู้บริหารคาดหวังในระดับมากคือการจัดให้มีการแนะแนวสุขภาพขึ้นในโรงเรียนการสำรวจสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนโดยทั่วไปที่มีผลต่อสุขภาพของนักเรียนทั้งกายและจิต การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายหรืออภิปรายเกี่ยวกับการระวังรักษาสุขภาพการส่งนักเรียนที่มีปัญหาไปรับบริการที่เหมาะสม การติดตามผลของการให้คำแนะนำหรือการส่งไปรับบริการสุขภาพ มีการแสดงนิทรรศการหรือการจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับสุขภาพ การฉายภาพยนตร์หรือวิดีโอเกี่ยวกับสุขภาพ การปฏิบัติที่อยู่ในระดับดี คือ การแนะแนวสุขภาพเป็นกลุ่มเพื่อแนะแนววิธีการแก้ปัญหาและทดลองปฏิบัติเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่า ผู้บริหารมีการรับรู้การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนด้าน การแนะแนวสุขภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับดี แต่คาดหวังอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการแนะแนวสุขภาพทั้งในรายข้อและโดยส่วนรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พูนสวัสดิ์ จันทร์วูฒิ (2545, หน้า 112) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและ ความต้องการในด้านการบริการสุขภาพในโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีครูสุขภาพหรือครูแนะแนวให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านสุขภาพแก่นักเรียน มีสภาพการจัดบริการอยู่ในระดับดี แต่นักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนมีครูสุขภาพหรือครูแนะแนวให้คำปรึกษาปัญหาทางด้านสุขภาพแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนมีกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการแนะแนวสุขภาพจากครู หรือเจ้าหน้าที่แนะแนว มีสภาพการจัดบริการอยู่ในระดับพอใช้ แต่นักเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนมีกิจกรรมให้นักเรียนได้รับการแนะแนวจากครูหรือเจ้าหน้าที่แนะแนวอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทางเพศสถานที่ตั้งของโรงเรียน และรายได้ของครอบครัวพบว่าไม่แตกต่างกัน

จงกล หงสุรพันธ์ (2545, หน้า 86) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบรอกเจอร์สที่มีต่อการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการทดลองปรากฏว่า การให้คำปรึกษาแบบรอกเจอร์สทำให้นักเรียนมีการปรับตัวในครอบครัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิวกาณี คำสี (2547, หน้า 48) ได้ศึกษาความต้องการแนะแนวสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการแนะแนวสุขภาพของนักเรียนตามตัวแปรเพศ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน จำนวน 76 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครมีความต้องการแนะแนวสุขภาพอยู่ในระดับมาก เช่น มนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาบุคลิกภาพ การใช้จ่าย การป้องกันอุบัติเหตุ และการสร้างภูมิคุ้มกันโรค

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความต้องการแนะแนวสุขภาพต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในรายชื่อ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การมีประจำเดือน ความวิตกกังวล และโรคเอดส์ เป็นต้น

วัชรวิ ทรัพย์มี (2547, หน้า 132) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการควบคุมความประพฤติ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยาพบว่า การปฏิบัติงาน การควบคุมความประพฤตินักเรียนโดยภาพรวม ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีระดับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานมาก อาจเป็นเพราะว่าทุกโรงเรียนเห็น

ความสำคัญและมุ่งเน้นให้ผู้เกี่ยวข้องมีการปฏิบัติ ควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรมสุขภาพจิต, 2544) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างค่านิยมและจิตสำนึกใหม่ของเด็กและเยาวชนไทย โดยการพูดคุยสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนจำนวน 80 คน ที่นิยมการมาเที่ยวสถานบันเทิง เสพยาเสพติดและเด็กขายบริการ ในกรุงเทพมหานคร เชียงราย และยโสธร ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมและค่านิยมของเด็กไทยยุคใหม่ คือ

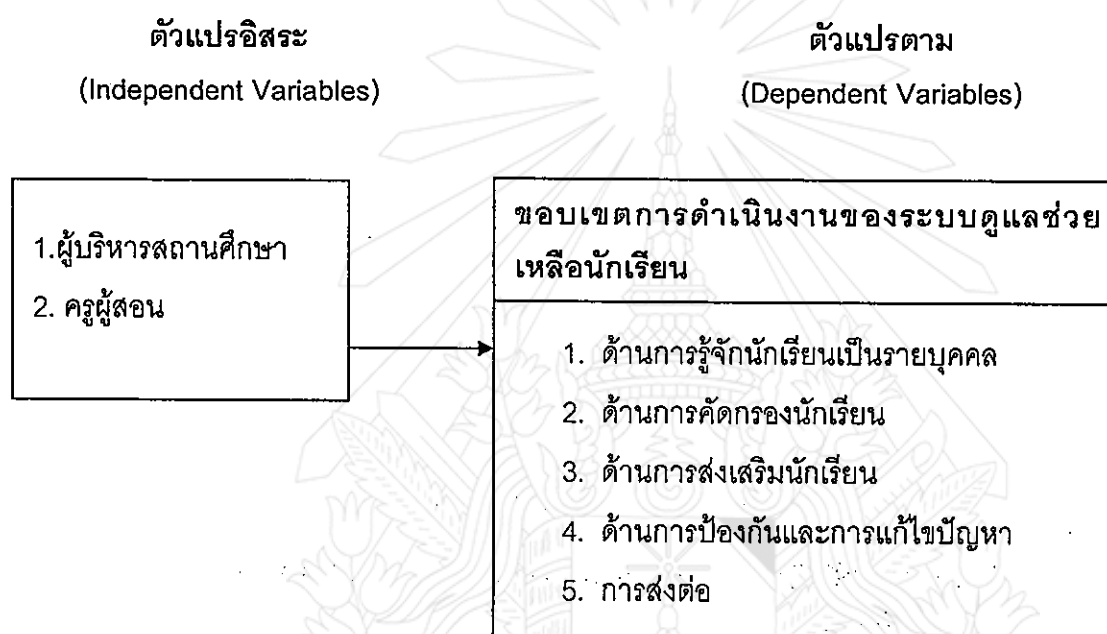
1. ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง อ่อนแอด้านจิตใจ
2. รอคอยความสุขไม่เป็น ต้องการความรวดเร็ว ขาดการยับยั้งชั่งใจ ตัดสินใจง่ายบนพื้นฐานความสุขด้วยการเสพวัตถุสิ่งของราคาแพง
3. ไม่อดทนกับความทุกข์ ทำงานหนักไม่เป็น อ่อนแอ ซี้เกียจ ชอบสบาย ไม่ชอบเรียนหนังสือ
4. เป็นเด็กซี้เหงาอยู่กับตัวเองไม่ได้ ร้อนรุ่ม ชอบพูดโทรศัพท์มือถือถือนาน ๆ
5. มีปัญหาทางใจขาดการยอมรับตนเองและกำลังใจ
6. ชอบการเลียนแบบ มีความฝัน ฟุ้งเฟ้อ ชอบแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าราคาแพงวิ่งตามแฟชั่น
7. ไม่สู้งาน ชอบงานเบาแต่เงินดี
8. กล้าลักขโมยเมื่ออยากได้สิ่งที่ต้องการแต่ไม่มีเงิน
9. บรรลุทางเพศเร็วกว่าวัยที่ควรเป็น ชอบเลียนแบบทางเพศ
10. ไม่สนใจศาสนาและไม่เชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ
11. ความคิดลบสัน มองเหตุผลเข้าข้างตนเอง
12. เคารพตนเองน้อยลง

สมลักษณ์ พรหมมีเนตร และฉันทนา จันทร์บรรจง(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2548) ได้ศึกษาการกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียน และการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนและปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การปฏิบัติงานด้านการเตรียมครูที่ปรึกษานักเรียน มีการปฏิบัติระดับน้อยงานของครูที่ปรึกษาขาด การดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานเหนือกว่าทำให้ขาดการพัฒนางาน ครูที่ปรึกษามี

ภาระงานสอนและงานพิเศษมากไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนมีมากเกินไปทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ อาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 4 (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 18)

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จำนวน 10 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน และครูผู้สอนจำนวน 243 คน รวมทั้งสิ้น 259 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก

3.2.1 โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ทำการวิจัยมีดังนี้

แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก จำแนกเป็น 5 ตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน

การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีค่าระดับปฏิบัติและระดับที่เป็นปัญหา 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับมาก
- คะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาการสร้างเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเครื่องมือมีลักษณะตรวจสอบรายการและประเมินค่า 5 ระดับ สอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนเกี่ยวกับด้านกลุ่มงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านกลุ่มงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านกลุ่มงานความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านกลุ่มงานกิจการนักเรียน และด้านกลุ่มงานบริหารทั่วไป จำนวน 44 ข้อ

3.3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม แล้วนำผลการวิเคราะห์รายชื่อเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (นภาพร สิงห์ต, 2549, หน้า 102) และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มีค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00

3.3.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ Cronbach ได้ค่าเป็น 0.94

3.3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ และหาความเชื่อมั่นแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนใน สังกัดกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก จังหวัดยโสธร เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารและคุณครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ในการตอบแบบสอบถาม

3.4.3 เมื่อครบกำหนด ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.4 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด จำนวน 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

3.5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ

3.5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับมาก
คะแนน 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.2 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า มีการแปลผลค่าเฉลี่ยโดยการใช้อิงเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีปัญหากลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติหรือมีปัญหาน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

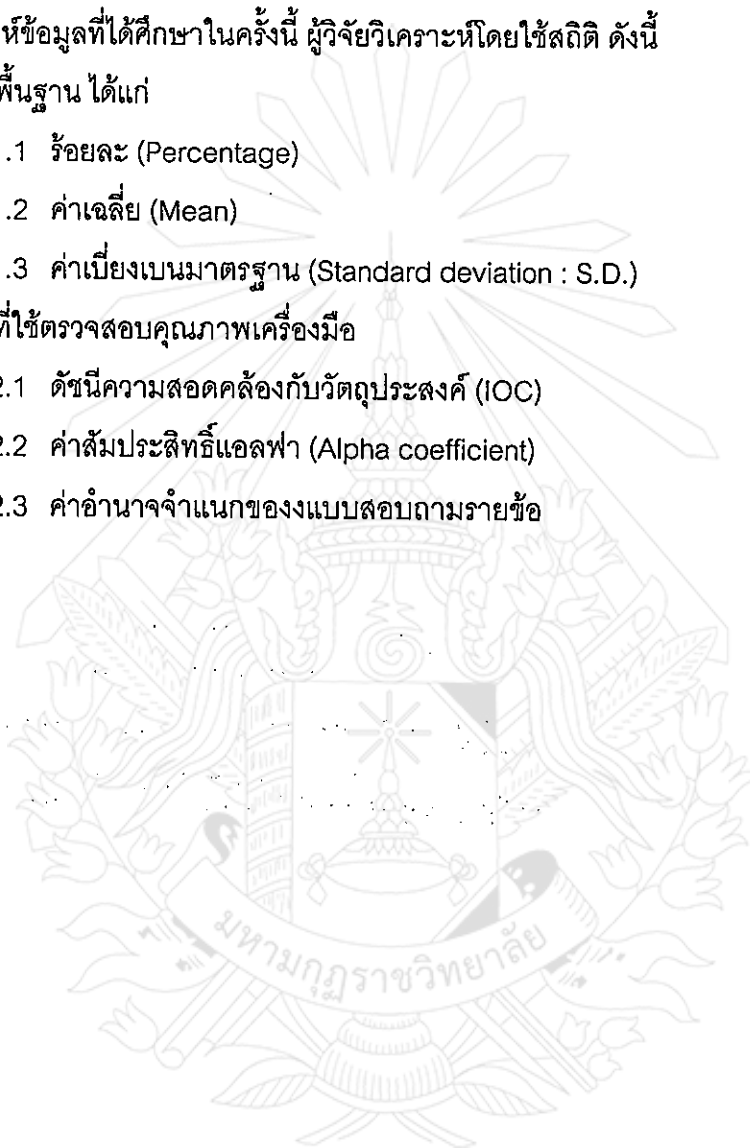
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 3.6.1.1 ร้อยละ (Percentage)
- 3.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3.6.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.)

3.6.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 3.6.2.1 ดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC)
- 3.6.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient)
- 3.6.2.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

% แทน	ค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X} แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
n แทน	จำนวนคนในกลุ่มเป้าหมาย
** แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย
2. วิเคราะห์สภาพในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร
3. วิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ สรุปได้ดังตารางที่ 3

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร มีสถานภาพดังนี้

ตารางที่ 3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1) ชาย	105	40.54
2) หญิง	154	59.46
ตำแหน่งในปัจจุบัน		
1) ผู้บริหารสถานศึกษา	16	6.18
2) ครูผู้สอน	243	93.82
การอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
1) เคย	201	77.61
2) ไม่เคย	58	22.39

(n = 259)

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.46 เคยอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 77.61

4.2 ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร แสดงได้ดังตาราง ที่ 3-9 ดังนี้

ตารางที่ 4 สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวม

การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.04	0.44	3.84	0.67	3.88	0.64	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	4.08	0.44	3.84	0.60	3.88	0.59	มาก
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.04	0.61	3.82	0.79	3.86	0.77	มาก
4. การป้องกันและการแก้ไข ปัญหา	3.69	0.78	3.74	0.82	3.73	0.82	มาก
5. การส่งต่อ	3.75	0.84	3.84	0.65	3.86	0.74	มาก
รวม	3.92	0.62	3.82	0.71	3.84	0.71	มาก

(n = 16)

(n = 243)

(n = 243)

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง
นักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และเมื่อพิจารณา
จำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้
ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และ
การป้องกันและการแก้ไขปัญหา

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 5 สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย โคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. จัดทำผลการเรียนของนักเรียน ในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบ สะสม	4.19	0.59	3.99	0.80	4.02	0.77	มาก
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนใน ด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจ เรียน การมาเรียนขาดเรียน ฯลฯ	3.84	0.57	3.71	0.95	3.73	0.89	มาก
3. จัดทำข้อมูลด้านความสามารถ พิเศษของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ	4.16	0.57	3.73	0.93	3.80	0.89	มาก
4. บันทึกข้อมูลส่วนสูง น้ำหนัก และโรคประจำตัวของนักเรียน	3.69	0.82	3.69	0.99	3.69	0.96	มาก
5. สอบถามลักษณะนิสัยของ นักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน	4.09	0.78	3.87	0.94	3.91	0.91	มาก
6. สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิก ในครอบครัว สภาพบุคคลใน ครอบครัวจากนักเรียน	4.50	0.50	3.79	1.04	3.91	1.00	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและ รายได้ของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองนักเรียน	4.25	0.62	4.17	0.69	4.18	0.68	มาก
8. สอบถามข้อมูลในเรื่องรายรับ- รายจ่ายของนักเรียนที่ได้รับใน แต่ละวัน	3.69	0.64	3.80	0.80	3.78	0.78	มาก
9. ประชุมพบผู้ปกครองสอบถาม พฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ ที่บ้าน	3.84	0.57	3.71	0.86	3.73	0.82	มาก
รวม	4.04	0.62	3.84	0.88	3.88	0.85	มาก
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน จัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบนสะสม สอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียนและ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน และ จัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบนสะสม

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองนักเรียน จัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในกระเปาะสะสม และสอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน

ตารางที่ 6 สภาพดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ดูแลผลการเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน	4.27	0.59	4.28	0.73	4.28	0.71	มาก
2. ตรวจสุขภาพร่างกาย เช่น ความปกติของร่างกาย โรคประจำตัว น้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย ฯลฯ	4.41	0.50	3.84	0.82	3.93	0.80	มาก
3. สังเกตสภาพอารมณ์ของนักเรียน เช่น ซึมเศร้า วิดกกังวล ความเครียด ฯลฯ	4.09	0.69	3.74	0.79	3.80	0.78	มาก
4. สังเกตบุคลิกภาพของนักเรียน เช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น ฯลฯ	4.00	0.76	3.83	0.73	3.85	0.73	มาก
5. สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง	4.12	0.83	3.91	0.71	3.95	0.73	มาก
6. เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน	4.26	0.63	3.94	0.78	4.00	0.77	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับ ความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน	4.00	0.57	3.95	0.65	3.96	0.64	มาก
8. สังเกตสมาชิกในครอบครัวของ นักเรียนว่ามีความรักใคร่กันหรือ ทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สาร เสพติด เล่นการพนันหรือติดยา	4.03	0.74	3.87	0.80	3.90	0.79	มาก
รวม	4.08	0.65	3.84	0.74	3.88	0.73	มาก

(n = 16)

(n = 243)

(n = 259)

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ผลการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ตรวจสุขภาพร่างกาย เช่น ความปกติของร่างกาย โรคประจำตัว น้ำหนัก ส่วนสูงความสะอาดของร่างกาย ฯลฯ ผลการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน และ สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ผลการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน และ สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง

ตารางที่ 7 สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้ง หรือทุกวัน	4.03	0.74	3.87	0.80	3.90	0.79	มาก
2. จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับ ความต้องการหรือความสนใจ ของนักเรียน	3.84	0.54	3.84	0.73	3.84	0.70	มาก
3. จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประโยชน์ ต่อนักเรียน เช่น ให้นักเรียนรู้จัก ตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้น วิธี การศึกษาในโรงเรียน มารยาท ในโอกาสต่าง ๆ การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น การผ่อนคลาย ความเครียด ฯลฯ	4.06	0.67	3.86	0.78	3.89	0.77	มาก
4. จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียน มีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ ความสามารถ แสดงความ คิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ	4.12	0.66	3.93	0.72	3.96	0.71	มาก
5. เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วม ประชุมทุกภาคเรียน	4.37	0.49	3.94	0.77	4.01	0.75	มาก
6. มีกิจกรรมให้ความรู้กับ ผู้ปกครอง เช่น ความรู้เรื่อง วัยรุ่น วิธีการอยู่ร่วมกันกับลูก	3.50	1.02	3.73	0.88	3.69	0.90	มาก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมสร้าง ความคุ้นเคยกัน การแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	4.12	0.49	3.83	0.83	3.89	0.79	มาก
8. เลือกผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อ เป็นตัวแทนห้องเข้าร่วมประชุม ประสานความร่วมมือกับ โรงเรียน	4.09	0.46	3.68	0.79	3.75	0.76	มาก
9. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน ในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา ทดสอบความรู้ ฯลฯ	4.19	0.40	3.71	0.82	3.79	0.78	มาก
รวม	4.04	0.61	3.82	0.79	3.86	0.77	มาก
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และเข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา

ทดสอบความรู้ ฯลฯ จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และ จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยกัน การแสดง ความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหานักเรียน

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯและ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน

ตารางที่ 8 สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและการ แก้ไขปัญหา	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปเพื่อ ช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาแก่ นักเรียน	3.72	0.77	3.69	0.78	3.69	0.78	มาก
2. จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียน สนใจ เช่นชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ	3.78	0.83	3.82	0.85	3.81	0.84	มาก
3. จัดประกวดแข่งขันหรือการ แสดงออกเพื่อให้โอกาส นักเรียนได้แสดงผลงานของตน							
4. จัดกิจกรรมในห้องเรียน เช่น ฝึก ทักษะการพูดโดยให้ออกมา รายงานหน้าชั้น เล่าเรื่องหรือ เป็นผู้อ่านข่าวให้เพื่อน ฟัง ฯลฯ	3.62	0.87	3.74	0.82	3.72	0.83	มาก
5. มอบหมายหน้าที่ให้นักเรียน รับผิดชอบงานต่าง ๆ ใน ห้องเรียน เช่น เวิร์ประจำวัน เวิร์ เก็บอุปกรณ์การเรียน	3.62	0.87	3.73	0.80	3.71	0.81	มาก
6. ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับ นักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือ สอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียน อ่อนกว่า	3.47	0.91	3.63	0.86	3.61	0.87	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและการ แก้ไขปัญหา	ระดับการปฏิบัติ						
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	แปลผล
7. ให้นักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษด้านใดด้านหนึ่งจับคู่กับ นักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถ พิเศษเพื่อนำ ไปสู่การทำ กิจกรรมแสดงความสามารถ พิเศษออกมา เช่น เล่นกีฬา ร้อง เพลง ศิลปะการพูด ฯลฯ	3.56	0.91	3.78	0.83	3.75	0.84	มาก
8. ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียน อ่อนจากครูประจำวิชา	4.19	0.40	3.71	0.82	3.79	0.78	มาก
9. แจงข้อมูลของนักเรียนให้ ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่ โรงเรียน	3.91	0.82	3.81	0.84	3.83	0.84	มาก
รวม	3.69	0.78	3.74	0.82	3.73	0.82	มาก
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 8 พบว่า สภาพในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ แจงข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬา และนันทนาการ ฯลฯ และ ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา แจ่งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และ จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ แจ่งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และ ให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งจับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถพิเศษเพื่อนำ ไปสู่การทำ กิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษออกมา เช่น เล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด ฯลฯ

ตารางที่ 9 สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ชี้แจงให้เหตุผลให้นักเรียน เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่ง นักเรียนไปรับการช่วยเหลือ	3.72	0.77	3.69	0.78	3.69	0.78	มาก
2. จัดหาหน่วยงานหรือบุคคลที่จะ ให้การช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือ ฝ่ายปกครอง	3.78	0.83	3.82	0.85	3.81	0.84	มาก
3. ประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อให้ทราบล่วงหน้า	3.62	0.87	3.74	0.82	3.72	0.83	มาก
4. ให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่าย ปกครอง ได้ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	3.37	0.66	3.75	0.81	3.69	0.80	มาก
5. เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบ ถึงความจำเป็นในการส่ง นักเรียนไปรับการช่วยเหลือจาก บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก โรงเรียน	4.12	0.87	3.93	0.80	3.97	0.81	มาก
6. ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือบุคคลภาย นอก เช่น โรงพยาบาลสถาน บำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือ นักเรียน	3.47	0.91	3.63	0.86	3.61	0.87	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	ระดับการปฏิบัติ						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียน และแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครอง รับทราบอยู่เสมอ	4.06	0.91	4.08	0.83	4.07	0.84	มาก
8. ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว	3.89	0.87	3.84	0.65	3.86	0.74	มาก
รวม	3.75	0.84	3.84	0.65	3.86	0.74	มาก
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และ ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้วและเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ

และ ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

4.3 ผลการวิจัยปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

ผลการวิจัยปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร แสดงได้ดังตารางที่ 10-15 ดังนี้

ตารางที่ 10 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวม

ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.45	0.86	2.43	0.95	2.44	0.94	น้อย
2. การคัดกรองนักเรียน	2.19	0.89	2.36	0.89	2.33	0.90	น้อย
3. การส่งเสริมนักเรียน	2.16	0.90	2.39	1.23	2.35	1.17	น้อย
4. การป้องกันและการแก้ไขปัญหา	2.22	0.88	2.38	0.89	2.35	0.87	น้อย
5. การส่งต่อ	2.38	0.98	2.43	0.96	2.43	0.96	น้อย
รวม	2.28	0.90	2.40	0.98	2.38	0.97	น้อย
(n = 16)	(n = 243)	(n = 259)					

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการส่งต่อและการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อ

ตารางที่ 11 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. จัดทำผลการเรียนของนักเรียน ในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบ สะสม	2.22	0.75	2.48	0.95	2.43	0.92	น้อย
2. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนใน ด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจ เรียน การมาเรียนขาดเรียน ฯลฯ	2.97	1.17	2.58	1.02	2.64	1.05	ปาน กลาง
3. จัดทำข้อมูลด้านความสามารถ พิเศษของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ	2.47	0.76	2.47	1.04	2.47	1.00	น้อย
4. บันทึกข้อมูลส่วนสูง น้ำหนัก และโรคประจำตัวของนักเรียน	2.90	0.78	2.55	1.04	2.60	1.00	ปาน กลาง
5. สอบถามลักษณะนิสัยของ นักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน	2.31	0.78	2.34	0.92	2.34	0.90	น้อย
6. สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิก ในครอบครัว สภาพบุคคลใน ครอบครัวจากนักเรียน	2.00	0.95	2.36	0.94	2.30	0.95	น้อย
7. สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและ รายได้ของบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองนักเรียน	1.97	0.86	2.28	0.86	2.23	0.87	น้อย

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
8. สอบถามข้อมูลในเรื่องรายรับ- รายจ่ายของนักเรียนที่ได้รับใน แต่ละวัน	2.69	0.93	2.43	0.95	2.47	0.95	น้อย
9. ประชุมพบผู้ปกครองสอบถาม พฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ ที่บ้าน	2.56	0.76	2.42	0.82	2.44	0.85	น้อย
รวม	2.45	0.86	2.43	0.95	2.44	0.94	น้อย
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน และสอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียนและจัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบงานสะสม

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน

ตารางที่ 12 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. คู่มือการเรียน ความเข้าใจในการเรียนและการมาโรงเรียน สม่ำเสมอของนักเรียน	1.87	1.04	2.40	0.98	2.31	1.00	น้อย
2. ตรวจสอบสภาพร่างกาย เช่น ความปกติของร่างกาย โรคประจำตัว น้ำหนัก ส่วนสูง ความสะอาดของร่างกาย ฯลฯ	2.28	1.22	2.44	0.87	2.41	0.94	น้อย
3. สังเกตสภาพอารมณ์ของนักเรียน เช่น ซึมเศร้า วิดกกังวล ความเครียด ฯลฯ	2.44	0.84	2.30	0.93	2.32	0.91	น้อย
4. สังเกตบุคลิกภาพของนักเรียน เช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น ฯลฯ	2.28	0.85	2.36	0.87	2.35	0.86	น้อย
5. สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกว่ามีปัญหาเช่น ก้าวร้าว ใช้สารเสพติด ชอบลักขโมย ทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ฯลฯ	2.03	0.86	2.38	0.89	2.33	0.90	น้อย
6. สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง	2.06	0.95	2.32	0.92	2.28	0.93	น้อย
7. เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน	2.31	0.82	2.42	0.84	2.40	0.84	น้อย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
8. สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับ ความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน	2.06	0.80	2.34	0.90	2.26	0.89	น้อย
9. สังเกตสมาชิกในครอบครัวของ นักเรียนว่ามีความรักใคร่กัน หรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใคร ใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือ ติดยา	2.41	0.66	2.20	0.85	2.31	0.82	น้อย
รวม	2.19	0.89	2.36	0.89	2.33	0.90	น้อย
(n = 16)	(n = 243)		(n = 59)				

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และสังเกตสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนว่ามีความรักใคร่กันหรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือติดยา และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ดูแลสุขภาพ ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมามีปัญหาเช่น ก้าวร้าว ใช้สารเสพติด ขอบลักขโมย ทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมฯลฯ และสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สังเกตสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนว่ามีความรักใคร่กันหรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือติดยา สังเกตสภาพอารมณ์ของนักเรียน เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล ความเครียด ฯลฯ และสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง

ตารางที่ 13 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้ง หรือทุกวัน	1.94	0.98	2.37	0.88	2.29	0.91	น้อย
2. จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับ ความต้องการหรือความสนใจ ของนักเรียน	2.12	0.97	2.33	0.91	2.29	0.92	น้อย
3. จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประโยชน์ ต่อนักเรียน เช่น ให้นักเรียนรู้จัก ตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้น วิธี การศึกษาในโรงเรียน มารยาท ในโอกาสต่าง ๆ การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น การผ่อนคลายความ เครียด ฯลฯ	2.53	0.72	2.75	0.90	2.71	0.93	ปาน กลาง
4. จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียน มีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ ความสามารถ แสดงความ คิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ	2.22	0.79	2.35	0.84	2.33	0.83	น้อย
5. เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วม ประชุมทุกภาคเรียน	2.19	1.03	2.35	0.87	2.32	0.90	น้อย
6. มีกิจกรรมให้ความรู้กับ ผู้ปกครอง เช่น ความรู้เรื่อง วัยรุ่น วิธีการอยู่ร่วมกันกับลูก	2.06	0.84	2.28	0.91	2.25	0.89	น้อย

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียน เช่น กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยกัน การแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาของนักเรียน	2.41	1.10	2.35	0.94	2.36	0.97	น้อย
8. เลือกผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อเป็นตัวแทนห้องเข้าร่วมประชุมประสานความร่วมมือกับโรงเรียน	2.14	0.66	2.29	0.85	2.31	0.82	น้อย
9. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทักษะศึกษา ทดสอบความรู้ ฯลฯ	1.87	1.04	2.40	0.98	2.31	1.00	น้อย
รวม	2.16	0.90	2.39	0.89	2.35	0.90	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ มีกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น ความรู้เรื่องวัยรุ่นวิธีการอยู่ร่วมกันกับลูกเข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน และจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทักษะศึกษา ทดสอบความรู้ ฯลฯ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน และจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน เลือกผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อเป็นตัวแทนห้องเข้าร่วมประชุมประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน

ตารางที่ 14 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา

ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปเพื่อ ช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาแก่นักเรียน	1.94	0.98	2.37	0.88	2.29	0.91	น้อย
2. จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียน สนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ	2.12	0.97	2.33	0.91	2.29	0.92	น้อย
3. จัดประกวดแข่งขันหรือการ แสดงออกเพื่อให้โอกาสนักเรียน ได้แสดงผลงานของตน	2.53	0.72	2.75	0.90	2.71	0.73	ปาน กลาง
4. จัดกิจกรรมในห้องเรียน เช่น ฝึก ทักษะการพูดโดยให้ออกมา รายงานหน้าชั้น เล่าเรื่องหรือ เป็นผู้อ่านข่าวให้เพื่อน ฟัง ฯลฯ	2.22	0.79	2.35	0.84	2.33	0.83	น้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5. มอบหมายหน้าที่ให้นักเรียน รับผิดชอบงานต่าง ๆ ใน ห้องเรียน เช่น เสร็จประจำวัน เสร็จ เก็บอุปกรณ์การเรียน	2.19	1.03	2.35	0.87	2.32	0.90	น้อย
6. ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับ นักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือ สอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียน อ่อนกว่า	2.06	0.84	2.28	0.91	2.25	0.89	น้อย
7. ให้นักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษด้านใดด้านหนึ่งจับคู่กับ นักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถ พิเศษเพื่อนำ ไปสู่การทำ กิจกรรมแสดงความสามารถ พิเศษออกมา เช่น เล่นกีฬา ร้อง เพลง ศิลปะการพูด ฯลฯ	2.41	1.10	2.35	0.94	2.36	0.97	น้อย
8. ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียน อ่อนจากครูประจำวิชา	2.06	0.80	2.34	0.90	2.26	0.89	น้อย
9. แจงข้อมูลของนักเรียนให้ ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่ โรงเรียน	2.41	0.66	2.29	0.85	2.31	0.82	น้อย
รวม	2.22	0.88	2.38	0.89	2.35	0.87	น้อย
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร ด้านการป้องกันและการแก้ไข ปัญหา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา และให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไป เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาแก่นักเรียนและเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไป เพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาแก่นักเรียน ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า และซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และจัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่นชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬา และนันทนาการ

ตารางที่ 15 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	ระดับปัญหา						แปลผล
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ชี้แจงให้เหตุผลให้นักเรียนเข้าใจ ถึงความจำเป็นที่ต้องส่ง นักเรียนไปรับการช่วยเหลือ	2.25	1.02	2.48	0.85	2.44	0.88	น้อย
2. จัดหาหน่วยงานหรือบุคคลที่จะ ให้การช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือ ฝ่ายปกครอง	2.37	1.16	2.44	0.84	2.43	0.90	น้อย
3. ประสานงานกับครูที่จะช่วย เหลือนักเรียนเพื่อให้ทราบ ล่วงหน้า	2.41	0.98	2.41	0.88	2.41	0.89	น้อย
4. ให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่าย ปกครอง ได้ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียน	2.66	0.97	2.54	0.70	2.56	0.60	ปาน กลาง
5. เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบ ถึงความจำเป็นในการส่ง นักเรียนไปรับการช่วยเหลือจาก บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก โรงเรียน	2.47	1.11	2.39	0.92	2.40	0.95	น้อย
รวม	2.38	0.98	2.43	0.83	2.43	0.83	น้อย
(n = 16)	(n = 243)		(n = 259)				

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือนักเรียน และเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ ซึ่งแจ้งให้เหตุผลให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ และจัดหาหน่วยงานหรือบุคคลที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือฝ่ายปกครอง

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือนักเรียน และให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาจะสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพพบว่าผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจสรุปผลได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพ และรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน จัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชา ลงในระเบียบงานสะสม สอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียนและ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลใน

ครอบครัวจากนักเรียน สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน และจัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบนสะสม ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนจัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบนสะสม และสอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ดูแลการเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครูผู้ปกครอง และ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ตรวจสอบสุขภาพร่างกาย เช่น ความปกติของร่างกาย โรคประจำตัว น้ำหนัก ส่วนสูงความสะอาดของร่างกาย ฯลฯ ดูแล การเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน และ สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ดูแล การเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน และ สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง

ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และเข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทักษะศึกษาทดสอบความรู้ ฯลฯ จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และ จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยกัน การแสดง ความคิดเห็น ร่วมแก้ไข

ปัญหาของนักเรียนครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน

ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ และ ช่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ช่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และ จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และ ให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งจับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถพิเศษเพื่อนำ ไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษออกมา เช่น เล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด ฯลฯ

ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และ ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้วและเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ และ ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

5.1.2 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพพบว่า ผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การส่งเสริมนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา การส่งต่อและ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจสรุปผลได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียนและสอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายข้อมีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียนและจัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงในระเบียบสะสม ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และสังเกตสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนว่ามีความรักใคร่กันหรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือติดยา และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ คุณผลการเรียน ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียน สม่าเสมอของนักเรียน สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมามีปัญหาเช่น ก้าวร้าว ใช้สารเสพติด ชอบลักขโมย ทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมฯลฯ และสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สังเกตสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนว่ามีความรักใคร่กันหรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือติดยา สังเกตสภาพอารมณ์ของนักเรียน เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล ความเครียด ฯลฯ และสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง

ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ มีกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น ความรู้เรื่องวัยรุ่น วิธีการอยู่ร่วมกันกับลูกเข้าโฮมรูมเป็นประจำทุกครั้งที่หรือทุกวัน และจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทักษะศึกษา ทดสอบความรู้ ฯลฯ เข้าโฮมรูมเป็นประจำทุกครั้งที่หรือทุกวัน และจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งที่หรือทุกวัน เลือกผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อเป็นตัวแทนห้องเข้าร่วมประชุมประสานความร่วมมือกับโรงเรียน และจัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน

ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า ซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา และให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปเพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายนปัญหาแก่นักเรียนและเมื่อพิจารณา

จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปเพื่อช่วยเหลือผ่อนคลาย ปัญหาแก่นักเรียน ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า และซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา ครูผู้สอนโดย ภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อติวหรือสอนเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า แจกข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน และจัด กิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่น ชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ

ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียง ตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและ แจกให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือ บุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือนักเรียน และเชิญผู้ปกครอง มาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงาน ภายนอกโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ ให้ ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจกให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่ เสมอ ซึ่งแจกให้เหตุผลให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ และจัดหา หน่วยงานหรือบุคคลที่จะให้การช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายข้อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับ ได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจาก บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือ บุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือนักเรียน และให้ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนใน กลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มี การปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัด กรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การส่งต่อ และการป้องกันและการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ก็อาจเป็น

เพราะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทดลองใช้ทั่วประเทศในปีการศึกษา 2544 ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าโรงเรียนมีประสบการณ์มากขึ้นสามารถดำเนินการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธรอยู่ในระดับมากนั่นเองและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะช่วงระยะเวลาที่มี การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา วงการศึกษาได้มีการตื่นตัวและเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับและให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การเปลี่ยนแปลงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากที่เคยใช้เดิม มาเป็นระบบที่มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนจึงทำให้มีความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้งบุคลากรทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็น มีการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน มีกิจกรรมเด่น มีการพัฒนาในด้านต่างๆมีความสามารถที่จะช่วยเหลือโรงเรียนอื่นๆ มีการเตรียมความพร้อม ด้านบุคลากร ทรัพยากร และปัจจัยอื่น ๆ ไว้ล่วงหน้า ครูได้รับความรู้ และ เข้ารับการอบรมก่อนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดีจนสามารถนำไปดำเนินการได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารง บัวศรี (2542) และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ที่ให้แนวคิดว่าการวางแผนนำเอาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ให้ได้ผลดี ก็ต่อเมื่อมีการเตรียมการ ในหลายด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การเตรียมบุคลากรโดยการสำรวจสภาพปัจจุบันของบุคลากร การอบรมให้ความรู้ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมให้บุคลากร ได้รับการศึกษาดูงาน การเตรียมการด้านวัสดุอุปกรณ์ สังคม และชุมชน เป็นต้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนมีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาทุกแห่งมีการสร้างความตระหนักประชุมชี้แจงและวางแผนร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวปฏิบัติที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ซึ่งเป็นเรื่องที่มีแนวดำเนินการกำหนดไว้ชัดเจน สถานศึกษาทุกแห่งได้กระทำทุกๆปีเป็นอย่างดีอยู่แล้ว จึงทำให้เรื่องดังกล่าวมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชชยา อุทโท (2546) ได้ทำการศึกษาถึงสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยได้ศึกษาถึงสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ที่พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ ผลการเรียนรู้ ความเอาใจใส่ในการเรียนและการมาโรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง และ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน อาจเป็น เพราะว่าการดูแลการเรียนรู้ การดูความเอาใจใส่ในบทเรียนเป็นงานประจำของครูที่ต้องดำเนินการเป็นประจำอยู่แล้ว โดยสถานศึกษาได้จัดให้มีการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในมาตราที่ 22 โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ครูมีความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญได้ในระดับที่มาก ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้ สอดคล้องกับ กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ (2547) ที่พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดย มีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุม ทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดง ความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ และเข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน อาจเป็น เพราะครูส่วนใหญ่มีความมุ่งหวังอยากจะทำให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณลักษณะตามที่โรงเรียนและ ชุมชนคาดหวังโดยที่หลักการควบคุมและหลักการส่งเสริมพัฒนาต่างมุ่งไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมที่ ฟังประสงค์ และเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมต้งาม ทั้งนี้ครูจะต้องคำนึงถึงสาเหตุพฤติกรรมที่ ต้องการแก้ไขควบคุมหรือส่งเสริมซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว สังคม โรงเรียน หรืออาจจากตัวนักเรียนเอง ในการแก้ไขต้องค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาให้พบแล้ว พิจารณาวิธีแก้ไขที่เหมาะสม สอดคล้องกับจิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎี (2546, หน้า 65) กล่าวว่า เยาวชนเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ต้องการคำแนะนำปรึกษาหรืออย่างมี เทคนิควิธี บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ต้องการความรัก ความเข้าใจจากผู้ใหญ่ จากพ่อแม่และจากครูโดยเฉพาะครูที่ปรึกษา

ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้

ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่นชุมนุมดนตรีสากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ และ ช่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา เนื่องจากโรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถของตนเอง หรือกิจกรรมที่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่หลากหลายนี้ทำให้สามารถแก้ปัญหาเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มได้ และโรงเรียนมีการปลูกฝังให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงกระตุ้นคิดสร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ เช่น กิจกรรมดนตรี กีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับผู้ปกครองหรือนักเรียนกับครู สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา ชูดำ (2548, หน้า บทคัดย่อ) กล่าวว่าระบบการช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองสามารถปรึกษาหารือและสามารถแก้ไขปัญหาร่วมกันได้อย่างดีเยี่ยม และจิรพรรณ อุดมลาภ (2547, หน้า 35) กล่าวถึงครูประจำชั้นว่านอกจากจะทำงานสอนตามบทบาทแล้วอีกบทบาทหนึ่งที่ครูที่ครูจะทำได้ในการช่วยเหลือเบื้องต้นคือ การให้บริการแนะแนว โดยการให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีความทุกข์และต้องการความช่วยเหลือ

ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมและรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก" โดยมีการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน และให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เนื่องจากครูทุกคนมีหน้าที่เป็นครูแนะแนวตามนโยบายของทางโรงเรียน ที่กำหนดไว้ว่า ครูทุกคนมีหน้าที่เป็นครูแนะแนวด้วย โดยมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหากับตัวนักเรียนประสานกับครูฝ่ายปกครอง ผู้บริหารหรือคนอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายโดยร่วมรับผิดชอบกับตัวนักเรียนต่อไป จนกระทั่งมีการส่งกลับนักเรียนจึงทำให้การติดตามผลการส่งต่อนักเรียนของครูที่ปรึกษามีการดำเนินการอย่างจริงจังจะมีการประสานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือเกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับจิรพรรณ อุดมลาภ ที่กล่าวว่าครูที่ปรึกษาควรมีบทบาทในการช่วยเหลือและประสานงานกับครูอื่นๆ หรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

5.2.2 ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร จังหวัดยโสธร โดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" เรียงตามลำดับได้ดังนี้คือ การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเมื่อปฏิบัติแล้วย่อมเกิดปัญหาในด้านต่างๆ ตามมาซึ่งปัญหาอาจเกิดจากความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณและการบริหารจัดการของแต่ละสถานศึกษาไม่เท่าเทียมกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา ชูดำ (2548, หน้า บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาและการสร้างรูปแบบบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูที่ปรึกษาต้องมีบทบาทในการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เป็นส่วนตัว ทั้งที่เกี่ยวกับเรื่องเรียน การคบเพื่อน การอบรมสั่งสอนทางด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตน ให้เกิดทักษะความรู้ความสามารถในสิ่งที่นักเรียนถนัดอีกด้วยระบบการดูแลนักเรียนจึงจะเกิดประสิทธิภาพและเมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอนมีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายชื่อ มีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย" โดยเรียงตามลำดับปัญหา 3 ลำดับได้ดังนี้ สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียน สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวนสมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจากนักเรียน และสอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนในห้องเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีหลากหลายวิธีซึ่งครูที่ปรึกษาควรรู้จักเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษามีปัญหาในการจัดสรรเวลาเยี่ยมบ้านเนื่องจากครูมีภาระงานสอนมากและมีงานพิเศษมากเกินไปทำให้กินเวลาในส่วนที่ต้องดูแลช่วยเหลือนักเรียนไป ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ครูต้องดิ้นรนเพื่อการดำรงชีพมากขึ้นจึงให้ไม่มีเวลาเหลือพอเมื่อครูไม่ได้เยี่ยมบ้านนักเรียนด้วยตนเองข้อมูลนักเรียนที่ได้มาอาจไม่ครอบคลุมหรือไม่เป็นความจริง ทำให้วิธีการที่ครูนำมาช่วยเหลือนักเรียนไม่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของประดิษฐ์ สำราญพัฒน์ (2547, หน้า 52) พบว่าครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ได้เด่นชัดที่สุดคือ การตักเตือนนักเรียนเรื่องการแต่งกายและการประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน ส่วนด้าน การอุทิศเวลาให้กับนักเรียนเพื่อปรึกษานั้นอยู่ระดับน้อย และครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนระบายอารมณ์ในระดับที่น้อยเช่นกัน

ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความถูกต้องของผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนในการแบ่งกลุ่มนักเรียน ความชัดเจนของตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนและความเป็น

มาตรฐานของเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียนในโรงเรียน เนื่องจากครูประจำชั้นขาดความเชื่อมั่นในแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน (SDQ) ดังนั้นจึงทำให้ส่งผลมาถึงด้านการคัดกรองนักเรียนว่าข้อมูลที่คัดกรองนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือ เพราะด้วยการที่ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ไม่มีโอกาสได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน และอีกประการหนึ่งคือ ในแต่ละชั้นมีนักเรียนที่อยู่ในความดูแลมากเกินไปที่จะดูแลได้ครบถ้วนและนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่อยู่นอกเขตบริการของโรงเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความสอดคล้องระหว่างนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนกับแนวทางการจัดกิจกรรมก่อนเรียน (Hone Room) และความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียน เนื่องจากเวลาในการทำกิจกรรมก่อนเรียนของนักเรียนและครูประจำชั้นมีจำกัด ส่วนใหญ่ครูจะตักเตือนเรื่องการแต่งกาย การมาเรียนให้ทันกำหนดเวลา การประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และนักเรียนเองก็มาโรงเรียนไม่ทันตามกำหนดเวลา เนื่องจากสาเหตุหลายประการ บางครั้งผู้ปกครองขาดการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนก่อนมาโรงเรียนเนื่องจากมีภาระงานในการประกอบอาชีพ จึงทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ยังคงปฏิบัติตนเช่นนั้นอยู่ จึงทำให้เกิดความเบื่อบ่อยขึ้นระหว่างนักเรียน ผู้ปกครองและครูประจำชั้น นอกจากนี้ภาระงานของครูในโรงเรียนเขตอำเภอคลองหาด มีปริมาณมากเกินไปเกินศักยภาพที่ทำได้ เพราะโรงเรียนมีบุคลากรไม่เพียงพอกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนั่นยา สวัสดิ์ (2537) ความต้องการของนักเรียนมีความต้องการครูที่ปรึกษาที่มีลักษณะอ่อนโยน พร้อมทั้งจะให้อกภัยและไม่มีบทลงโทษนักเรียนอย่างรุนแรง เช่น การตี การว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่หยาบคาบ และประการสำคัญนักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมตามที่นักเรียนต้องการ

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความเหมาะสมของกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะปัญหาของนักเรียน เวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาของครูประจำชั้น และการให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานักเรียน เนื่องจากครูประจำชั้นคิดว่า การจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากเกินไป ไม่ได้ทำให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเองได้ แต่ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเฉพาะบุคคลเฉพาะกลุ่ม โดยยึดแนวทางที่เป็นแนวทางเดียวกันและควรปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดหรือส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงกระตุ้นในการสร้างสรรค์กิจกรรมที่สามารถปัญหาของนักเรียนเอง หรือระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับ

ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร ยุวนิมิตร (2545) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนและครูที่ปรึกษารวมทั้งผู้ปกครองสามารถ ปรึกษาหารือและสามารถแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ด้านการส่งต่อนักเรียนโดยภาพรวมและรายละเอียดอยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความพอเพียงของเวลาเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการ ส่งต่อ ความมีทักษะของครูฝ่ายปกครองในการแก้ปัญหานักเรียนส่งต่อ และความสม่ำเสมอในการ ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น เนื่องจากครูประจำชั้นอาจคิดว่าเมื่อส่งต่อ นักเรียนให้กับครูแนะแนวหรือครูที่มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหากับตัวนักเรียนแล้ว เช่น ครูฝ่าย แนะแนว ครูฝ่ายปกครอง หรือครูคนอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายแล้วก็เป็นภาระในการ รับผิดชอบนักเรียนอีกต่อไป จนกระทั่งมีการส่งนักเรียนกลับ จึงทำให้การติดตามผลการส่งต่อ นักเรียนของครูประจำชั้นไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง สอดคล้องกับวิจัยของ สุรพล บุญมีทอง อยู่ (2542) พบว่า ปัญหาในการส่งเสริมวินัยคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เกิดจากการขาดการ ประสานงานระหว่างนักเรียนกับครู ครูกับผู้ปกครอง และ ครูที่ปรึกษากับครูแนะแนว หรือครูฝ่าย ปกครอง ในการแก้ปัญหาและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

5.3. ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันสรุปผล การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.3.1.2 สถานศึกษาควรมีการนำผลจากการประเมินระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไปปรับปรุงในดำเนินงานในปีต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

5.3.1.3 สถานศึกษาควรมีวิธีการอื่นเพื่อทดแทนการ ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน อาจดำเนินการในรูปของกิจกรรมวันผู้ปกครองเพื่อให้ครูที่ปรึกษากับ ผู้ปกครองได้พบปะกัน พูดคุยกันในเรื่องต่าง ๆ ที่อาจไม่ใช่เรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนเพียงเรื่องเดียว และมีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู เช่น แข่งขันกีฬา ร่วมรับประทานอาหารและจัด ทัศนศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาได้รู้จักผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น

5.3.1.4 สถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนว่า ควรมีกิจกรรมใดบ้างที่จำ เป็นต่อการส่งเสริมนักเรียน เช่น การให้ความรู้กับผู้ปกครอง กิจกรรม

สร้างความคุ้นเคย และการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

5.3.1.5 สถานศึกษาควรใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่น ให้นักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กอ่อน 1 คน ต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือนักเรียนเก่ง 3-4 คน เพื่อที่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กเก่งจะได้ไม่รู้สึกรังเกียจเป็นภาระมากเกินไป

5.3.1.6 สถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบการช่วยเหลือนักเรียนให้ชัดเจนและตรงกัน เช่น ถ้าพบนักเรียนที่มีปัญหาที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ ให้ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือในเบื้องต้น ถ้าต้องส่งต่อหน่วยงานภายในให้ฝ่ายปกครอง หรืองานแนะแนวดำเนินการแก้ไข และถ้าจำเป็นต้องส่งต่อภายนอก ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่จะให้การช่วยเหลือก่อนส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ ในทุกขั้นตอนของการช่วยเหลือ ควรได้ประสานกับผู้ปกครองนักเรียนด้วย

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกระดับในทุกเขตพื้นที่การศึกษา

5.3.2.2 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.3.2.3 ควรมีการวิจัยปัญหาและความต้องการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับเขตพื้นที่ หรือระดับจังหวัด

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน.(2547).ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2547). แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549). สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวง ศึกษาธิการ,
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2542. กรุงเทพฯ : พริกหวานการพิมพ์.
- จกมล หงสุรพันธุ์. (2545). ผลการให้คำปรึกษาแบบโรเจอร์สที่มีต่อการปรับตัวในครอบครัวของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพธิ์สัมพันธ์พิทยาคาร เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิรภา ชูดำ. (2548). การจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถานศึกษาในจังหวัดระนอง.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา. สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์. (2546). วัยรุ่นสนใจอะไร. วารสารแนว 7 (สิงหาคม-กันยายน
2526). หน้า 65.
- จีรพรรณ อุดมลาภ. (2547). สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการป้องกันการเสพยาเสพติด
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา
2547. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม. (2547). พัฒนาวัยรุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ใน เอกสารประกอบการอบรมเชิง
ปฏิบัติการ ชุด 3-5-5 Plan ชุดที่ 1 สำหรับการอบรม 3 วัน หลักสูตรการแนะแนวสำหรับ
อาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- บรรณาธิการ,กอง. (2545). เด็กไทยสายพันธุ์ใหม่ไร้ภูมิด้านทานทางอารมณ์. สานปฏิรูป 5 (54)
กันยายน 2545 หน้า 18-22.

- ประดิษฐ์ สำราญพัฒน์. (2547). การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประยูร อาษานาม. (2547). คู่มือการวิจัยทางการศึกษา. ขอนแก่น : แก่นคำออฟเซ็ท การพิมพ์.
- ปรีชา วิหคโต. (2541). การศึกษาสภาพการใช้ยาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา
วารสารวิชาการ (1) 3 มีนาคม 2541. หน้า 61-66.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. (2548). สรุปสาระสำคัญการกำหนดคุณสมบัติและบทบาท
หน้าที่ของครูที่ปรึกษานักเรียนและการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียน
ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ปัจฉิมา พิตรสาธ. (2546). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะ
ครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผกา สัตยธรรม. (2545) สุขภาพจิตเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2549). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- พรทิพย์ ฉัตรชูเกียรติกุล. (2548). การจัดการเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พลศึกษา, กรม. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดในกลุ่มนักเรียนไทย. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.
- พูนสวัสดิ์ จันทร์วุฒิ. (2545). การบริหารงานอนามัย โรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เพ็ญรัตน์ เพชรกาฬ. (2544). การสร้างแบบสำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มานิดา ทองทวี. (2543) ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลต่อการลดความเครียดของ
ผู้ป่วยติดเฮโรอีนในระยะถอนพิษยา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุ
ศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

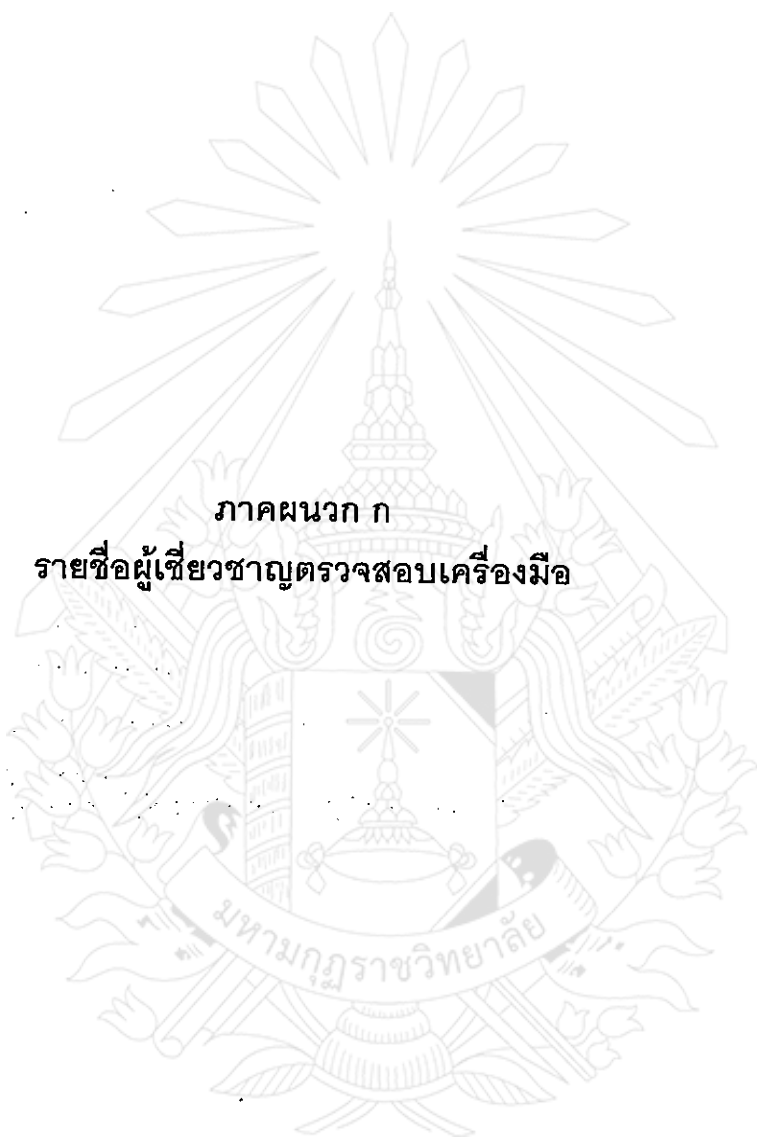
- มาลัย บึงสว่าง. (2547). การศึกษากระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วนิดา พุ่มอยู่. (2545). การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2547). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- ศิวาณี คำสี. (2547). ความต้องการการแนะแนวสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวาท นาทอง. (2548). การบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุขภาพจิต, กรม. (2543). คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ..
- _____ (2543). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนมัธยมศึกษาสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- _____ (2544). สุขภาพจิตเด็กวัยเรียน : คู่มือสำหรับครูแนะแนว. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต.
- _____ (2544). การให้คำปรึกษา. วารสารการศึกษา (24) 11 สิงหาคม 2544 หน้า 14-19.
- _____ (2544). กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัทยูเร็นสอิมเมจกรุ๊ป จำกัด, 2544.
- สุชา จันทน์เอม. (2543). จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2544). จิตวิทยาเด็กเกเร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2544). วัยรุ่น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สุพัศรา สุภาพ. (2545). สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- สุรเดช รอดจินดา.(2547). การบริหารงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา
ของจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำไพ เพ็องฟู. (2544). ผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้น
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. คณะ
ศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.ประพิศ โบราณมูล

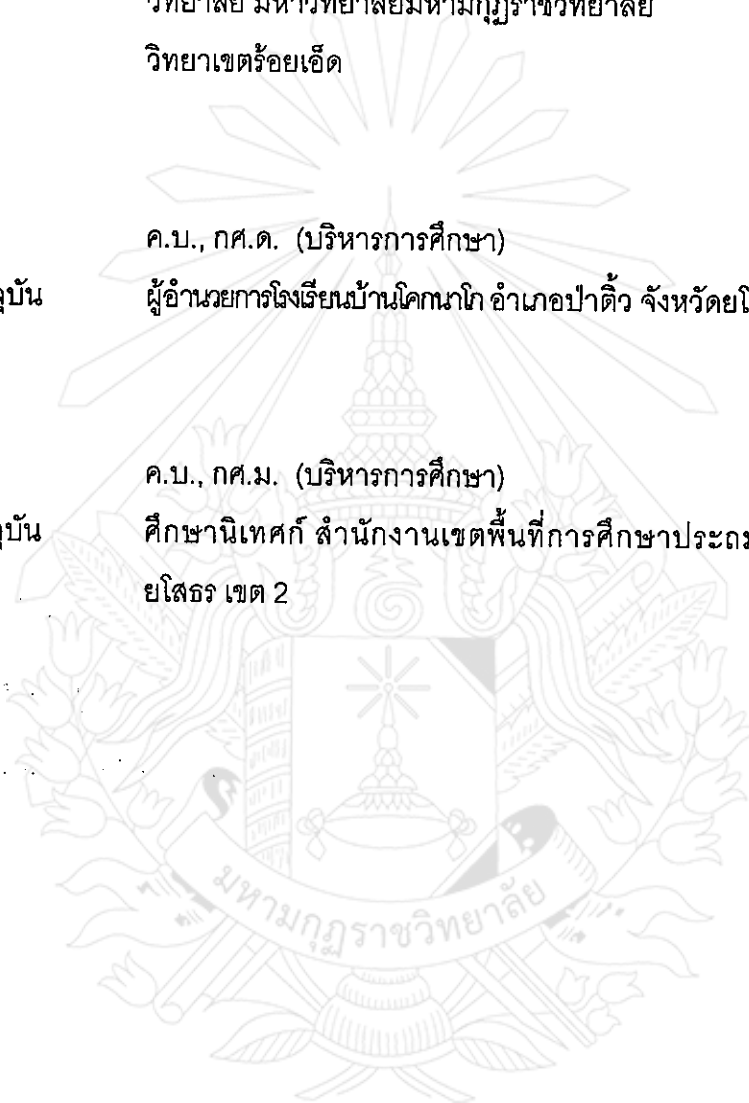
การศึกษา บธ.บ., กศ.ม. (สังคมศึกษา) ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)
 ตำแหน่งปัจจุบัน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการ/อาจารย์ประจำบัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. ดร.ไมตรี บุญทศ

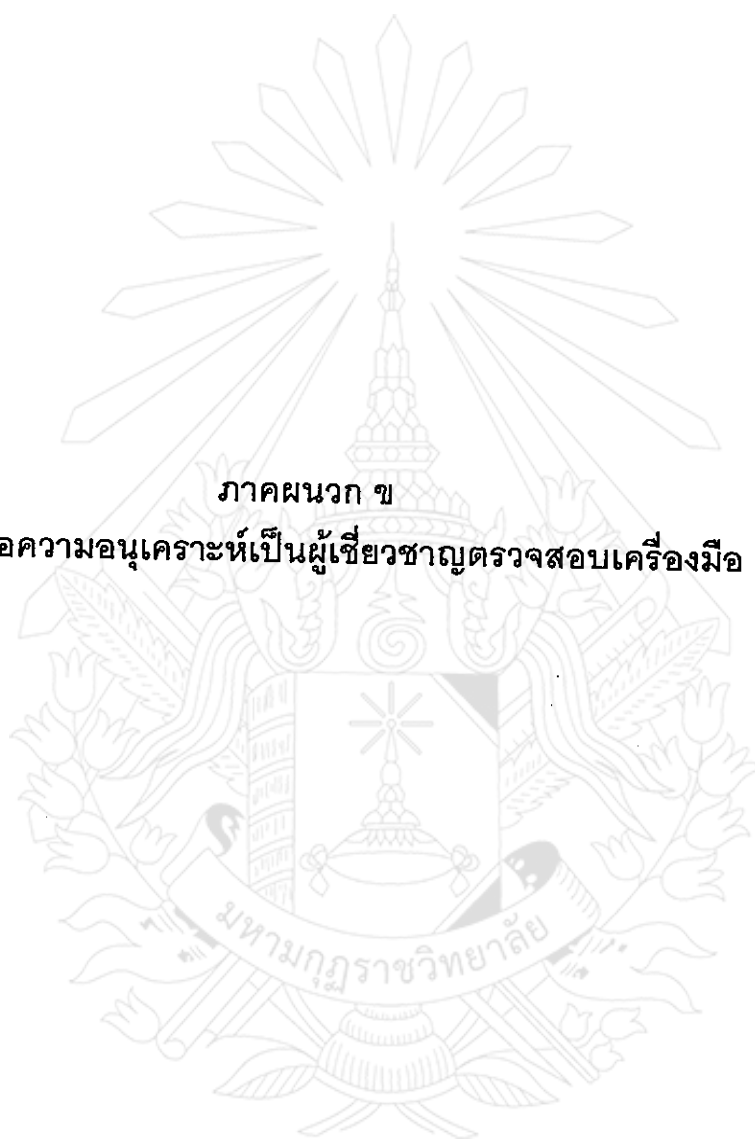
การศึกษา ค.บ., กศ.ด. (บริหารการศึกษา)
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร

3. นายพิศาล คำผาง

การศึกษา ค.บ., กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
 ตำแหน่งปัจจุบันศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 ยโสธร เขต 2

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศร 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร ดร.ประพิศ ไบราณมูล

ด้วย นางจิรภา แสนสิง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตาม
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร "
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายไมตรี บุญทศ

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตาม
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร "
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 281

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายพิศาล คำผาง

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตาม
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร "
เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-4351-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองซุม

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร " เพื่อเสนอ
ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้
นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมา
ติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกกลาง

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร "เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำกลาง

ด้วย นางจิรภา แสนสิง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร " เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองสำโรง

ด้วย นางจิรภา แสนสิง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร "เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออโนไมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสะอาดใหม่สามัคคี

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออณุไมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาดี

ด้วย นางจิรภา แสนสิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร " เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงสว่าง

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ที่ ศธ 6015/ว 282

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

1 สิงหาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

เจริญพร เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสุวรรณ

ด้วย นางจิรภา แสนสิงห์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดิว จังหวัดยโสธร" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว ได้เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในหน่วยงานของท่าน ส่วนวัน เวลานั้น นักศึกษาจะมาติดต่อประสานงานกับท่านโดยตรง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา วิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ศูนย์การศึกษาวิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร.0-3251-8364,0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http:// www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ง

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดของท่าน ในฐานะที่ท่านมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด ซึ่งข้อมูลที่ได้รับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาและพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

นางจิรภา แสนสิง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ตำแหน่งในปัจจุบัน

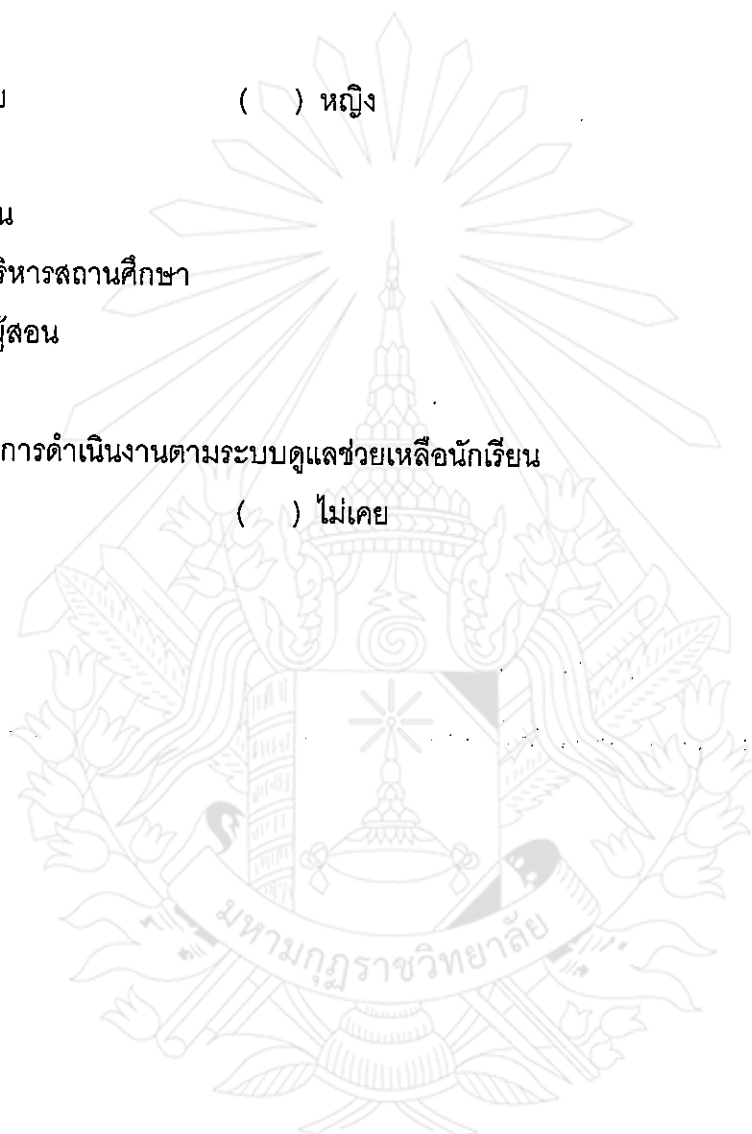
() ผู้บริหารสถานศึกษา

() ครูผู้สอน

3. การอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

() เคย

() ไม่เคย

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับปฏิบัติ และระดับปัญหาอย่างละ 1 ช่องของ
การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามสภาพความเป็นจริงของท่าน
โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติ / ปัญหา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

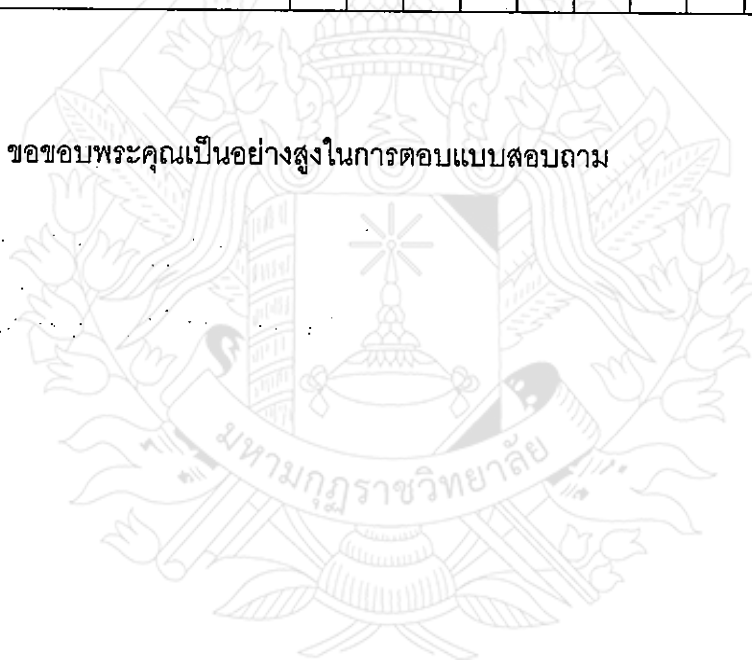
ข้อ ที่	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
0	สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้าน การเรียนรู้ เช่น ความตั้งใจเรียน การมา เรียนขาดเรียน ฯลฯ		/								/	

คำอธิบาย

จากตัวอย่างการตอบแบบสอบถามข้อ 0 หมายความว่า ท่านมีการสังเกตพฤติกรรม
ของนักเรียนในด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจเรียน การมาเรียนขาดเรียน ฯลฯอยู่ในระดับ ดี และ
เห็นว่ามีปัญหาในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการเรียน เช่น ความตั้งใจเรียน การมา
เรียนขาดเรียน ฯลฯ อยู่ในระดับ น้อย

ข้อ ที่	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหา					
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
6.	ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อกับ หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่ จะช่วยเหลือ นักเรียน											
7.	ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตาม การช่วยเหลือนักเรียนและแจ้งให้ นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ											
8.	ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่ง นักเรียนกลับคืนสู่โรงเรียนเมื่อนักเรียน ได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว											

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q1	197.9000	267.3345	.4977	.9402
Q2	197.5667	271.3575	.3464	.9412
Q3	197.8667	277.4989	.4942	.9431
Q4	197.4000	267.6966	.4551	.9405
Q5	197.3333	264.9885	.5943	.9396
Q6	197.3667	264.3092	.5909	.9396
Q7	197.3333	266.2989	.6382	.9394
Q8	197.3667	264.1713	.5968	.9395
Q9	197.0333	267.8264	.5337	.9400
Q10	197.1333	265.6368	.6350	.9394
Q11	197.9000	267.3345	.4977	.9402
Q12	197.5667	271.3575	.3464	.9412
Q13	197.8667	277.4989	.4942	.9431
Q14	197.4000	267.6966	.4551	.9405
Q15	197.3333	264.9885	.5943	.9396
Q16	197.3667	264.3092	.5909	.9396
Q17	197.3333	266.2989	.6382	.9394
Q18	197.3667	264.1713	.5968	.9395
Q19	197.0333	267.8264	.5337	.9400

Q20	197.1333	265.6368	.6350	.9394
Q21	197.9000	267.3345	.4977	.9402
Q22	197.5667	271.3575	.3464	.9412
Q23	197.8667	277.4989	.4942	.9431
Q24	197.4000	267.6966	.4551	.9405
Q25	197.3333	264.9885	.5943	.9396
Q26	197.3667	264.3092	.5909	.9396
Q27	197.3333	266.2989	.6382	.9394
Q28	197.3667	264.1713	.5968	.9395
Q29	197.0333	267.8264	.5337	.9400
Q30	197.1333	265.6368	.6350	.9394
Q31	197.9000	267.3345	.4977	.9402
Q32	197.5667	271.3575	.3464	.9412
Q33	197.8667	277.4989	.4942	.9431
Q34	197.4000	267.6966	.4551	.9405
Q35	197.3333	264.9885	.5943	.9396
Q36	197.3667	264.3092	.5909	.9396
Q37	197.3333	266.2989	.6382	.9394
Q38	197.3667	264.1713	.5968	.9395
Q39	197.0333	267.8264	.5337	.9400
Q40	197.0333	267.8264	.5337	.9400
Q41	197.1333	265.6368	.6350	.9394
Q42	197.9000	267.3345	.4977	.9402
Q43	197.5667	271.3575	.3464	.9412
Q44	197.8667	277.4989	.4942	.9431

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 44

Alpha = .9415

ภาคผนวก จ
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
เรื่อง
**การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
โคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร**

ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) และช่วยพิจารณาให้ครบทุกข้อด้วย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาดำเนินการโดยอาศัยข้อมูลต่อไปนี้ จัดทำผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละรายวิชาลงใน ระเบียบสะสม	+1	+1	+1	1
2.	สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในด้านการ เรียน เช่น ความตั้งใจเรียน การมาเรียนขาดเรียน ฯลฯ	+1	+1	+1	1
3.	จัดทำข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนใน ด้านต่าง ๆ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ฯลฯ	+1	+1	+1	1
4.	บันทึกข้อมูลส่วนตัวสูง น้าหนัก และโรคประจำตัวของ นักเรียน	+1	+1	+1	1
5.	สอบถามลักษณะนิสัยของนักเรียนจากเพื่อนใน ห้องเรียน	+1	+1	0	0.66
6.	สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว เช่น จำนวน สมาชิกในครอบครัว สภาพบุคคลในครอบครัวจาก นักเรียน	+1	+1	+1	1

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
7.	สอบถามข้อมูลด้านอาชีพและรายได้ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองนักเรียน	+1	+1	+1	1
8.	สอบถามข้อมูลในเรื่องรายรับ-รายจ่ายของนักเรียนที่ ได้รับในแต่ละวัน	+1	+1	+1	1
9.	ประชุมพบผู้ปกครองสอบถามพฤติกรรมของนักเรียนที่ อยู่ที่บ้าน	+1	+1	+1	1
1.	การคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาคัดกรองนักเรียนโดยอาศัยข้อมูลดังนี้ ดูผลการเรียน ความเข้าใจในการเรียนและการมา โรงเรียนสม่ำเสมอของนักเรียน	+1	+1	+1	1
2.	ตรวจสุขภาพร่างกาย เช่น ความปกติของร่างกาย โรค ประจำตัว น้ำหนัก ส่วนสูงความสะอาดของร่างกาย ฯลฯ	+1	+1	+1	1
3.	สังเกตสภาพอารมณ์ของนักเรียน เช่น ซึมเศร้า วิตก กังวล ความเครียด ฯลฯ	+1	+1	+1	1
4.	สังเกตบุคลิกภาพของนักเรียน เช่น พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น ฯลฯ	+1	+1	+1	1
5.	สังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกมามีปัญหา เช่น ก้าวร้าว ใช้สารเสพติด ขอบลักขโมย ทำร้าย ตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมฯลฯ	+1	+1	+1	1
6.	สังเกตความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง	0	+1	+1	0.66
7.	เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม รอบ ๆ บ้าน	+1	+1	+1	1
8.	สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน	+1	+1	+1	1

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
9.	สังเกตสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนว่ามีความรัก ใคร่กันหรือทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีใครใช้สารเสพติด เล่นการพนันหรือติดยา	+1	+1	+1	1
1.	การส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการดังนี้ เข้าโฮมรูมเป็นประจำ ทุกครั้งหรือทุกวัน	+1	+1	+1	1
2.	จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ตรงกับความต้องการหรือความ สนใจของนักเรียน	+1	+1	+1	1
3.	จัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน เช่น ให้ นักเรียนรู้จักตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้น วิธีการศึกษา ในโรงเรียน มารยาทในโอกาสต่าง ๆ การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น การผ่อนคลายความเครียด ฯลฯ	+1	+1	+1	1
4.	จัดกิจกรรมโฮมรูมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมเช่น ได้แสดง ความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ฯลฯ	+1	+1	+1	1
5.	เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมประชุมทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	1
6.	มีกิจกรรมให้ความรู้กับผู้ปกครอง เช่น ความรู้เรื่อง วัยรุ่น วิธีการอยู่ร่วมกันกับลูก	0	+1	+1	0.66
7.	จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรม สร้างความคุ้นเคยกัน การแสดง ความคิดเห็น ร่วม แก้ไขปัญหานักเรียน	+1	+1	+1	1
8.	เลือกผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อเป็นตัวแทน ห้องเข้าร่วมประชุมประสานความร่วมมือกับโรงเรียน	+1	+1	+1	1
9.	จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในเรื่องอื่น ๆ เช่น แข่งขันกีฬา ทักษะศึกษา ทดสอบความรู้ ฯลฯ	+1	+1	+1	1

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปเพื่อช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหา แก่นักเรียน	+1	+1	+1	1
2.	จัดกิจกรรมชุมนุมที่นักเรียนสนใจ เช่นชุมนุมดนตรี สากล ชุมนุมกีฬาและนันทนาการ ฯลฯ	+1	+1	+1	1
3.	จัดประกวดแข่งขันหรือการแสดงผลงานเพื่อให้โอกาส นักเรียนได้แสดงผลงานของตน	+1	+1	+1	1
4.	จัดกิจกรรมในห้องเรียน เช่น ฝึกทักษะการพูดโดยให้ ออกมารายงานหน้าชั้น เล่าเรื่องหรือเป็นผู้อ่านข่าวให้ เพื่อน ๆ ฟัง ฯลฯ	+1	+1	+1	1
5.	มอบหมายหน้าที่ให้นักเรียนรับผิดชอบงานต่าง ๆ ใน ห้องเรียน เช่น เวิร์ประจำวัน เวิร์เก็บอุปกรณ์การเรียน ฯลฯ	+1	+1	+1	1
6.	ให้นักเรียนที่เรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อ ติวหรือสอนเสริมให้แก่เรียนที่เรียนอ่อนกว่า	0	+1	+1	0.66
7.	ให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง จับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่มีความสามารถพิเศษเพื่อนำ ไปสู่การทำ กิจกรรมแสดงความสามารถพิเศษออกมา เช่น เล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด ฯลฯ	+1	+1	+1	1
8.	ขอเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนจากครูประจำวิชา	+1	+1	+1	1
9.	แจ้งข้อมูลของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ หรือเชิญมาพบที่โรงเรียน	+1	+1	+1	1

ข้อ	การดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	การพิจารณา			ค่า IOC $\frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	การส่งต่อ ครูที่ปรึกษาดำเนินการดังนี้ ชี้แจงให้เหตุผลให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้อง ส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ	+1	+1	+1	1
2.	จัดหาหน่วยงานหรือบุคคลที่จะให้การช่วยเหลือ นักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาลหรือฝ่ายปกครอง	+1	+1	+1	1
3.	ประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ทราบ ล่วงหน้า	+1	+1	+1	1
4.	ให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง ได้ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	1
5.	เชิญผู้ปกครองมาร่วมรับทราบถึงความจำเป็นในการ ส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือ หน่วยงานภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	1
6.	ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดต่อหน่วยงานหรือ บุคคลภายนอก เช่น โรงพยาบาลสถานบำบัดรักษา ฯลฯ ที่จะช่วยเหลือนักเรียน	0	+1	+1	0.66
7.	ให้ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ติดตามการช่วยเหลือ นักเรียนและแจ้งให้นักเรียนผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1
8.	ให้ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ส่งนักเรียนกลับคืนสู่ โรงเรียนเมื่อนักเรียนได้รับการช่วยเหลือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว	+1	+1	+1	1

